

මුල් පිටපත: ඉංග්‍රීසි

පොදු රැස්වීම

මානව අයිතිවාසිකම් කවුන්සලය

තිස් වැනි සැසිය.

න්‍යාය පත්‍රයේ අංක 2

එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස් ගේ වාර්ෂික වාර්තාව සහ මහ කොමසාරිස් කාර්යාලයේ සහ මහ ලේකම්ගේ වාර්තා.

ශ්‍රී ලංකාවේ මානව අයිතිවාසිකම් ප්‍රවර්ධනය, ප්‍රතිසන්ධානය, වගවීම සහ මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ මහ කොමසාරිස් කාර්යාලයේ වාර්තාව*

සාරාංශය:

මෙම වාර්තාවට ශ්‍රී ලංකාවේ සන්නද්ධ ගැටුම් පැවති සමයේ සිදු වූයේයැයි කියන බරපතල උල්ලංඝනය කිරීම් සහ මානව අයිතිවාසිකම් අපහරණය සහ අදාල අපරාධ ගැන මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස් කාර්යාලයෙන් (OHCHR) පවත්වන ලද පූර්ණ විමර්ශනයක ප්‍රධාන සොයා ගැනීම් ඇතුළත් වේ. 2014 මාර්තු මාසයේ සිට විශේෂයෙන්ම 2015 ජනවාරි මාසයේ නව ජනාධිපතිවරයෙක් සහ අගෝස්තු මාසයේ ආණ්ඩුවක් තෝරා පත් කර ගැනීමෙන් පසු හඳුන්වා දුන් ප්‍රතිසංස්කරණ සහ වගවීම සහ ප්‍රතිසංධානය කෙරේ යොමු වූ පියවරට අදාල මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ වර්ධනයන් ද විමසුමට ලක් කරයි. ගැටුමේ සියලු පාර්ශ්වයන් සිදු කෙළේයැයි කියන යුද අපරාධ සහ මානව වර්ගයාට එරෙහි අපරාධ විභාග කිරීමට විශේෂ ද්විත්ව අධිකරණයක් ස්ථාපිත කිරීම ඇතුළුව ඉදිරියට යෑම සඳහා වූ නිර්දේශවලින් මහ කොමසාරිස් ගේ වාර්තාව අවසන් වේ.

පටුන

- I. හැඳින්වීම
- II. මානව අයිතිවාසිකම් මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය සම්බන්ධවීම සහ ක්‍රියා පටිපාටි
- III. මානව අයිතිවාසිකම් සහ අදාල වර්ධනයන්
- IV. විමර්ශනයේ ප්‍රධාන සොයා ගැනීම්
 - A. නීති විරෝධී මිනී මැරුම්
 - B. නිදහස අහිමි කිරීමට අදාල උල්ලංඝනය කිරීම්
 - C. බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීම්
 - D. වධහිංසා සහ අනෙකුත් ආකාරයේ කුරිරු, අමානුෂික හෝ අවමක් සහගත සැලකීම්
 - E. ලිංගික සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය පදනම් ප්‍රචණ්ඩත්වය
 - F. පැහැර ගැනීම් සහ බලහත්කාරයෙන් සටන්වලට බඳවා ගැනීම
 - G. ළමයින් බඳවා ගැනීම සහ ඔවුන් සටන්වලට යොදා ගැනීම

- H. සිවිල් ජනතාව සහ සිවිල් දේපොළ කෙරේ සටන්වල බලපෑම
- I. එහා මෙහා යෑම පාලනය කිරීම
- J. මානුෂීය ආධාර ප්‍රතික්ෂේප කිරීම
- K. අභ්‍යන්තරව අවතැන් වූ පුද්ගලයන් පරීක්ෂාවට ලක් කිරීම සහ ඔවුන්ගේ එහා මෙහා යෑමේ නිදහස අහිමි කිරීම.

V. වගවීම සහ ප්‍රතිසංධානය කෙරේ පියවර

- A. අතුරුදහන් පුද්ගලයන් සම්බන්ධයෙන් වූ පැමිණිලි විමර්ශනය සඳහා වූ ජනාධිපති කොමිසන් සභා.
- B. සංකේතාත්මක සිද්ධීන්
- C. සමූහ මිනීමැරවීම්

VI. අනාගතය දෙස බැලීම

VII. නිගමන සහ නිර්දේශ

- A. ශ්‍රී ලංකාණ්ඩුව
- B. එක්සත් ජාතීන්ගේ පද්ධති සහ සාමාජික රටවල්

I. හැඳින්වීම

මානව අයිතිවාසිකම් මණ්ඩලයට මෙම වාර්තාව ඉදිරිපත් කරනුයේ යෝජනා 25/1 අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ මානව අයිතිවාසිකම් තත්වය අධීක්ෂණය කිරීමට සහ අදාළ ජාතික ක්‍රියාවලීන්ගේ ප්‍රගතිය නොනවත්වා තක්සේරු කිරීමට, අදාළ විශේෂඥයන්ගේ සහ විශේෂ ක්‍රියා පටිපාටි මැන්ඩේට් බලය හිමි අයගේ සහාය ඇතිව උගත් පාඩම් සහ ප්‍රතිසන්ධාන කොමිසමෙන් (LLRC) ආවරණය කරන ලද කාල සීමාව තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ දෙපාර්ශ්වය විසින්ම සිදු කරන ලදී කියන මානව අයිතිවාසිකම් බරපතල උල්ලංඝනය කිරීම් සහ අපහරණ ගැන පූර්ණ විමර්ශනයක් කිරීමට සහ විසඳා දීමට වැනි සැසියේ දී පූර්ණ වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කිරීමට මානව අයිතිවාසිකම් මහ කොමසාරිස් කාර්යාලයෙන් (OHCHR) කරන ලද ඉල්ලීම ප්‍රකාරවය.

2. 2015 ජනවාරියේ තේරී පත් වූ නව රජය සම්බන්ධතා පැවැත්වීමට කැමැත්ත පළ කිරීමෙන් පසුව, විමර්ශනයට තවත් තොරතුරු ලබා ගැනීමේ හැකියාව පැවතීම නිසා මෙම වාර්තාව 30 වැනි සැසිය තෙක් කල් දැමීමට මානව අයිතිවාසිකම් මහ කොමසාරිස් කළ නිර්දේශය මානව අයිතිවාසිකම් මණ්ඩලය පිළිගත්තාය.

3. මෙම වාර්තාවට මානව අයිතිවාසිකම් මණ්ඩලයේ යෝජනා 25/1 අනුව පූර්ණ විමර්ශනයක් කිරීමට මැන්ඩේට් බලය පැවරුණ, හිටපු මහ කොමසාරිස් නවී පිල්ලේ විසින් ස්ථාපනය කළ විශේෂ කණ්ඩායමක් වන මානව අයිතිවාසිකම් මහ කොමසාරිස් කාර්යාලයේ ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ විමර්ශනයේ සොයා ගැනීම් ද ඇතුළත් වේ. (A/HRC/30/CRP.2. වාර්තාවද බලන්න) පින්ලන්තයේ හිටපු ජනාධිපති මාර්ටි අහ්ට්සාරි නවසීලන්තයේ මහාධිකරණයේ හිටපු විනිසුරු ඩේම් සිල්වියා කාට්ට්ට්, පාකිස්ථානයේ මානව හිමිකම් කොමිසමේ හිටපු සභාපතිනිය අස්මා ජෙහාන්ගිර් යන සුවිශේෂී විශේෂඥයන් තිදෙනාට සහායක සහ උපදේශනාත්මක වැඩ කොටසක් කිරීමට ආරාධනය කරන ලදී. මානව අයිතිවාසිකම් මණ්ඩලයේ විශේෂ ක්‍රියා පටිපාටි මැන්ඩේට් බලය හිමි අය ද විමර්ශනයට එකතු කිරීම් කළහ.

4. මෙම වාර්තාව මානව අයිතිවාසිකම් විමර්ශනයක් බවත් එය අපරාධ විමර්ශනයක් නොවන බවත් ආරම්භයේ දීම සඳහන් කරනු කැමැත්තෙමු. විමර්ශනයෙන් ආවරණය වන කාල සීමාව, උල්ලංඝනය කිරීම්වල ප්‍රමාණය, ලබා ගත හැකි තොරතුරු ප්‍රමාණය, ශ්‍රී ලංකාවට පිවිසීමට අවස්ථාවක් නොවීම ඇතුළත් විමර්ශනයට තිබූ සීමා, සහ සාක්ෂිකරුවන්ගේ ආරක්ෂාව පිළිබඳව පැවති කණසල්ල බාධා ඉමහත් අභියෝග විය. කෙසේ වුවත් විමර්ශන වාර්තාව

සන්නද්ධ ගැටුමේ අවසාන අදියරේ පමණක් නොව ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ කමිටුව ආවරණය කරන ලද සම්පූර්ණ කාල සීමාව තුළ සිදු වූ අන්තර්ජාතික මානව අයිතිවාසිකම් සහ මානුෂීය නීතිය බරපතල ලෙස උල්ලංඝනය කිරීමේ රටාවන් හඳුනා ගැනීමට ද උත්සාහ කරන ලදී.

5. හැසිරීම පිළිබඳ මෙම රටාවන් කාලයක් තිස්සේ වූ බොහෝ සිද්ධීන්ගෙන් සමන්විතය. ඒවාට සාමාන්‍යයෙන් සම්පත්, සම්බන්ධීකරණය, සැලසුම් සහ සංවිධානය අවශ්‍ය වන අතර බොහෝවිට ක්‍රියාත්මක කර ඇත්තේ ධුරාවලීන්ගෙන් යුත් අණ දෙන ව්‍යුහයක් තුළ අපරාධකරුවන් ගණනාවක් විසිනි. එවැනි ක්‍රමානුකූලව සිදු වූ ක්‍රියා සාමාන්‍ය අපරාධ ලෙස ගිණිය නොහැකි අතර අධිකරණයක දී ඔප්පු වුවහොත් අණ දීමේ මෙන්ම පුද්ගල වගකීම මතු කරවන අන්තර්ජාතික අපරාධ විය හැකිය.

6. මෙම වාර්තාව ඉදිරිපත් කරන්නේ ඊට මැන්ඩේට් බලය පැවරූ අවස්ථාවේ පැවති තත්වයට වඩා බෙහෙවින් වෙනස්වූ සන්දර්භයක් තුළය. යහ පාලනය, මානව අයිතිවාසිකම් සහ නීතියේ ආධිපත්‍යය පදනම් කර ගත් වේදිකාවක් මත නව ජනාධිපතිවරයෙක් සහ ආණ්ඩුවක් තෝරා පත් කර ගැනීම අතීතයේ දී මහත් ව්‍යසනයක් වූ බරපතල මානව අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් විසඳීමට, වගවීම සහ ආයතනික ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වාදීමට, සත්‍යය, යුක්තිය තහවුරු කිරීමට හා දහස් ගණන් වූ බොහෝ වින්දිතයන්ට සහන ලබා දීමට හා දීර්ඝ කාලීන සාමය හා ප්‍රතිසන්ධානයට පදනමක් දැමීමට ඓතිහාසික අවස්ථාවක් ලැබී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවට එවැනි අවස්ථා අතීතයේ දීත් තිබිණ. කෙසේ වුවත් මානව අයිතිවාසිකම් මහ කොමසාරිස් කාර්යාලයේ විමර්ශනයේ සොයා ගැනීම්වලින් මුල් බැසගත් හා ආයතන ගත වූ දඬුවම් නොලැබ සිටීම නිසා එවැනි උල්ලංඝනය කිරීම් නැවත සිදු නොවීමටනම් දේශපාලන ධෛර්යක් සහ නායකත්වයක් අවශ්‍ය බව ඉස්මතු කරයි.

II මානව අයිතිවාසිකම් කාර්යාලයේ මැදිහත්වීම සහ විශේෂ ක්‍රියා පටිපාටි.

7. ශ්‍රී ලංකාණ්ඩුව ආරම්භයේ සිටම යෝජනා 25/1 “එක හෙළා සම්පූර්ණයෙන්ම” ප්‍රතික්ෂේප කොට “ආදාය කිසිම ක්‍රියාවලියකට” සහභාගි වූයේ නැත. කලින් පැවති ආණ්ඩුවේ ඇමතිවරුන් හා නිලධාරීන් ප්‍රසිද්ධියේම මානව අයිතිවාසිකම් මහ කොමසාරිස් කාර්යාලයේ විමර්ශනය නොනවත්වාම විවේචනයට හා අපහාසයට ලක් කිරීමට අමතරව වඩාත් බරපතලව විභාගයට තොරතුරු ලබා දීමට සූදානම්ව සිටි වින්දිතයන්, සාක්ෂිකරුවන් හා සිවිල් සමාජය බියවැද්දීමේ සහ හිරිහැර කිරීමේ දැඩි ව්‍යපාරයක් ගෙන ගියේය.

8. 2015 ජනවාරි මාසයේ සිට මානව අයිතිවාසිකම් මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය සමග පැවැත් වූ ආණ්ඩුවේ සම්බන්ධතාවයේ ස්වභාවය කැපී පෙනෙන ලෙස වෙනස් විය. නව ආණ්ඩුව විමර්ශනයට සහයෝගය නොදීමේ ස්ථාවරය වෙනස් කිරීම හෝ විමර්ශන කණ්ඩායම රටට පිවිසීමට අවසර නොදුන්න ද වගවීම සහ ප්‍රතිසංධාන ක්‍රියාවලියක් සඳහා වූ විකල්ප පිළිබඳව මහ කොමසාරිස් සහ මානව අයිතිවාසිකම් කාර්යාලය සමග වඩාත් නිර්මාණාත්මකව සම්බන්ධ විය.

9. ආණ්ඩුව සත්‍යය, යුක්තිය, හානිපූරණය සහ නැවත සිදු නොවීම සහතික කිරීම පිළිබඳ විශේෂ සම්බන්ධීකාරක පැබ්ලෝ ඩි ග්‍රේෆ් මහතාට 2015 මාර්තු 30 සිට අප්‍රේල් 3 දක්වා තාක්ෂණ සංචාරයකට ආරාධනය කෙළේය. විශේෂ සම්බන්ධීකාරක විශේෂයෙන්ම පීඩාවට පත් වින්දිතයන් සමග පුළුල් මහජන උපදේශනය සහ සහභාගිත්වය තුළින් සංක්‍රාමීය යුක්තිය පිළිබඳ පුළුල් රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් වර්ධනය කිරීමේ වැදගත්කම අවධාරණය කෙළේය.

10. බලයෙන් හා අකමැත්තෙන් අතුරුදහන් කිරීම් පිළිබඳ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායමට (WGEID) 2015 අගෝස්තු 2 සිට 12 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ සංචාරයකට ආරාධනය කළ නමුත් ඒ දින පාර්ලිමේන්තු ඡන්ද විමසීම සමීපයේ වූ නිසා කල් දැමීමට ඉල්ලීමක් කෙරිණ. එම කණ්ඩායම දැන් සංචාරය සඳහා 2015 නොවැම්බර් මාසයේ දින යෝජනා කර ඇත.

III. මානව අයිතිවාසිකම් සහ අදාල වර්ධනයන්

11. 2015 ජනවාරි 8 පැවති ජනාධිපතිවරණය ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන වාතාවරණයේ කැපී පෙනෙන කඩ ඉමකි. විපක්ෂයේ පොදු අපේක්ෂක මෛත්‍රීපාල සිරිසේන සියලු ජනවර්ග සහ මතවාදී ක්ෂේත්‍ර ඇතුළත් වන සේ ඇති කර ගත් පුළුල් සභාගයකින් බලයේ සිටි ජනාධිපති රාජපක්ෂ පරාජය කෙළේය. හිටපු විපක්ෂ නායක රනිල් වික්‍රමසිංහ අගමැති වශයෙන් වූ නව කැබිනට් මණ්ඩලයක් පත් කර ගන්නා ලදී.

12. නව ආණ්ඩුවේ දින 100 කින් යුත් මැතිවරණ ප්‍රකාශනය ව්‍යවස්ථා සංශෝධන සහ තවත් පියවර ඇතුළු වැඩ සටහනක් වන අතර එහි කුට ප්‍රාප්තය වූයේ විධායක ජනාධිපති තනතුරේ බලතල සීමා කිරීම, ජනාධිපති ධුර නිල කාල සීමාව පිළිබඳ සීමාව නැවත පැනවීම, අධිකරණය හා ස්වාධීන කොමිසන් සභා සඳහා පත්වීම් නිර්දේශ කිරීමට ව්‍යවස්ථාදායක සභාව නැවත ස්ථාපිත කිරීම ඇතුළත් 19 වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය සම්මත කිරීම ය. 2013 ජනවාරි මාසයේ දී විවාදාත්මක දෝෂාභියෝගයකින් ඉවත් කළ අග්‍ර විනිශ්චයකාරවරිය කෙටි කාලයකට නැවත එම තනතුරට පත් කොට ඇය විශ්‍රාම ගැන්වීමෙන් පසු ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ ජ්‍යෙෂ්ඨතම විනිසුරුවරයා එම තනතුරට පත් කෙරිණ.

13. අවසානයේදී 2015 අගෝස්තු 17 වැනි දා පාර්ලිමේන්තු ඡන්ද විමසීම පවත්වන ලදී. 2015 ජනවාරියේ සිට රට පාලනය කළ පක්ෂ ගණනාවක සභාගයක් වන යහපාලනය සඳහා වූ එක්සත් පෙරමුණ (UNFGG) වැඩිම ආසන සංඛ්‍යාවක් දිනා ගත් අතර 2015 සැප්තැම්බර් 4 වැනි දින නව කැබිනට් මණ්ඩලය පත් කෙරිණ.

14. දිස්ත්‍රික් මට්ටමෙන් මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂකයන් ගැන සෝදිසියෙන් සිටීම, බාධා කිරීම සහ හිරිහැර කිරීම වාර්තා වූවත් 2015 ජනවාරියේ සිට ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස සඳහා සැලකිය යුතු අවකාශයක් අඩුම වශයෙන් කොළඹ විවර විය. ආණ්ඩුව 2015 ජනවාරි 16 වැනි දා සිට ජනමාධ්‍යවේදීන්ට උතුරු පළාතට පිවිසීමේ දී පනවා තිබූ සීමාවන් ඉවත් කෙළේය.

15. ජනාධිපති සිරිසේන උතුරට සහ නැගෙනහිරට සිවිල් ආණ්ඩුකාරවරුන් දෙදෙනෙකු පත් කළ අතර 2015 අගෝස්තු මාසයේ දී උතුරට පිවිසීමේ දී තිබූ ප්‍රධාන ආරක්ෂක මුරපොළ ඉවත් කෙළේය. එසේ වුවත් පුළුල් නිර්භමුදාකරණ ක්‍රියාවලියක් තවම ආරම්භ කර නැත. 2015 ජනවාරි සිට අගෝස්තු මාසය දක්වා කාල සීමාවේ දී උතුර හා නැගෙනහිර හමුදාව සහ බුද්ධි අංශ විසින් සිදු කළ හිරිහැර කිරීම් සහ තර්ජනය කිරීම් පිළිබඳ සිද්ධීන් 26 ක් ප්‍රදේශීය සිවිල් සමාජ ආරංචි මාර්ග වාර්තා කරයි. ඉන් අතීතයේ පීඩාකාරී වාතාවරණයක් නිර්මාණය කළ ව්‍යුහාත්මක සහ ආයතනික සංස්කෘතිය තවමත් පවතින්නේය යන්න යථාර්ථ වන අතර ආරක්ෂක අංශයේ වඩාත් මූලික ප්‍රතිසංස්කරණ අවශ්‍ය වන බව ඉස්මතු කරයි.

16. යුද්ධය අවසන්ව වසර හයක් ගත වුවද අවතැන් වූ ජනතාවගෙන් බොහෝ දෙනෙකුට තවමත් විශේෂයෙන්ම ජීවන මාර්ග සම්බන්ධයෙන් ස්ථිර විසඳුම් සාක්ෂාත් වී නැත. ආණ්ඩුව උතුරේ තෙලිපලෙයි සහ කෝපායි හි හා නැගෙනහිර සාම්පුර් හි සමහර ඉඩම් කොටස් නිදහස් කර ඇති නමුත් හමුදාව අත් කර ගෙන ඇති පුද්ගලික ඉඩම් තවමත් ප්‍රධාන ප්‍රශ්නයකි.

17. ඉඩම් ප්‍රශ්නය වඩාත් සංකීර්ණ වන්නේ සිවිල් ජනතාව ද්විතීයව ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම, ඉඩම් පිළිබඳ ඔප්පු වැනි ලේඛන නැතිවීම, විනාශවීම සහ හානි සිදුවීම, පරස්පර ඉල්ලීම්, ඉඩම් නොමැතිකම සහ විධිමත්ව පවරා නැති ඉඩම් ඉල්ලීම් වැනි කරුණු නිසාය. ජනතාව ආපසු පැමිණි ප්‍රදේශවල ඉඩම් ආරවුල් බොහෝවිට දේශපාලනීකරණය සහ වාර්ගික තත්වයට පත්වීම නිසා ඉඩම් බෙදීම ප්‍රජාවන් අතර සහ ඒ තුළ දැනට පවතින ගැටුම්කාරී තත්වයන් උග්‍ර නොවන බව සහතික කිරීමට ප්‍රවේශම් විය යුතුය.

18. උතුරු පළාතේ ස්ත්‍රීන් මූලික වන පවුල් 60,000 කට ආසන්න සංඛ්‍යාවක් ඇත.¹ ආහාර සුරක්ෂිත භාවයක් නොමැතිවීම, උද්ධමනය ඉහළ යෑම සහ ජීවන මාර්ග අවස්ථා හිඟකම නිසා ස්ත්‍රී මූලික පවුල් වඩාත් ණයගැති බාවයට පත්වීමෙන් සුරාකෑමට ලක්වීමේ අනතුර වැඩි වෙමින්

පවති. ගැටුම් පැවති ප්‍රදේශ හමුදාකරණ තත්වයට පත්ව ඇති නිසා ස්ත්‍රී මූලික පවුල් ලිංගික හිරිහැර කිරීම්, සුරාකෑමට සහ ප්‍රචණ්ඩත්වයට ලක්වීමේ අවදානම ඉමහත් ය.

19. ආණ්ඩුව ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත සහ හදිසි නීති රෙගුලාසි යටතේ තවමත් රඳවා ගෙන සිටින අයගේ අනන්‍යතාවය සහ එම සංඛ්‍යාව පැහැදිලි කිරීමට ප්‍රමාද වේ. මෙම වාර්තාව ලියන අවස්ථාව වන විට ඉතිරිවී සිටින රැඳවියන්ගේ සංඛ්‍යාව 258 ක් යැයි පිළිගන්නා බව ආණ්ඩුව විශ්වාස කරන බවට වාර්තා වී ඇත. ඉන් 60 කට චෝදනා පත්‍ර භාර දී නැත. පසුගිය කාලයේ දී 54 කට දඬුවම් නියම කර ඇති අතර ඉතිරි නඩු විභාගවෙමින් පවතී. රහස් සහ පිළිනොගන්නා රැඳවුම් ස්ථාන පිළිබඳ වාර්තා මතු වෙමින් පවතින නිසා ඒවා කඩිනමෙන් විමර්ශනය කළ යුතුය.

20. හිතුවක්කාර ලෙස රඳවා ගැනීම්, අසාධාරණ නඩු විභාග සහ වධ හිංසා පැමිණවීම් වලට නීතිමය ආවරණයක් වන ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත තවමත් බලපැවැත්වේ. 2015 ජනවාරි සිට අගෝස්තු දක්වා ත්‍රස්ත වාදය වැළැක්වීමේ පනත යටතේ පුද්ගලයන් 19 ක් අත් අඩංගුවට ගෙන ඇති අතර ඉන් 12 ක් තවමත් රඳවා ගෙන ඇතැයි දේශීය සිවිල් සමාජ සංවිධාන ආරංචි මාර්ග සඳහන් කරයි. ආණ්ඩුව දෙමළ ඩයස්පෝරාව සමග සංවාදයක නිරත වෙමින් සිටිය ද 2013 මාර්තු මාසයේ දී ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත යටතේ තහනම් කර ඇති විවිධ දෙමළ ජනතා ඩයස්පෝරා සංවිධාන සහ පුද්ගලයන් ඉන් ඉවත් කිරීමට මෙතෙක් පියවර ගෙන නැත.

21. මෙම වාර්තාවේ ලේඛන ගත කර ඇති ආකාරයට වධ හිංසා සහ ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වය, ගැටුමට සාපේක්ෂකව සහ සාමාන්‍ය අපරාධ අධිකරණ පද්ධතිය යටතේ බරපතල අවධානයට යොමු වූ කරුණකි. වින්දිතයන්ට වෛද්‍ය සේවා සපයන රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් වන වධ හිංසාවලින් නිදහස (Freedom from Torture) වාර්තාවෙන් 2015 ආණ්ඩු වෙනසින් පසුව වධ හිංසා පැමිණවීම් පිළිබඳ සිද්ධීන් හයක් ඉස්මතු කර දක්වයි². මෙම වාර්තාවේ සඳහන් සිද්ධීන්ගෙන් සියයට තිස්හතක් ගැටුමෙන් පසුව ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණි අයයි. ඔවුන්ගෙන් කීප දෙනෙකු රැකවරණ අයැදුම් පත් ප්‍රතික්ෂේප වූ අයයි.

22. 2014 මාර්තු සිට 2015 අගෝස්තු දක්වා කාලය තුළ මුස්ලිම් ප්‍රජාවට එරෙහිව වෛරී කතා පිළිබඳ සිද්ධීන් 112 ක් ගැන රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් වාර්තා කරයි. ඉන් 22 ක් සිදුව ඇත්තේ 2015 ජනවාරියේ සිටය.³ එම කාල සීමාව තුළම ක්‍රිස්තියානි භක්තිකයන් සහ ඔවුන්ගේ ආගමික ස්ථාන ඉලක්ක කර ගත් සිද්ධීන් 126 ක් ක්‍රිස්තියානි කණ්ඩායම් වාර්තා කරයි. ඉන් 57 ක් 2015 ජනවාරි මාසයෙන් පසුවය.⁴ 2015 අප්‍රේල් මාසයේ දී වෛරී කතා අපරාධයක් සේ හැඳින්වෙන ආකාරයට දණ්ඩන නීති සංග්‍රහය සංශෝධනය කරන බව ආණ්ඩුව ප්‍රකාශ කළත් සංශෝධන තවමත් ඉදිරිපත්ව නැත.

23. වාර්තා වී ඇති ආකාරයට අලුත්ගම මුස්ලිම් ප්‍රජාවට 2014 ජූනි මාසයේ බොදු බල සේනා කණ්ඩායම එල්ල කළ ප්‍රහාරවලින් සිව් දෙනෙකු මිය ගොස් තවත් 80 කට තුවාල සිදු වුවද 2015 අගෝස්තු වන තෙක් ඒ ගැන අභිචෝදනා ඉදිරිපත් කර නැත.

IV. විමර්ශනයේ ප්‍රධාන සොයා ගැනීම්

24. පහත සඳහන් කොටස්වලින් OHCHR සිය විමර්ශනයේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් සහ එය සතුව ඇති තොරතුරු පදනම්ව තහවුරු කර ගත් ප්‍රධාන සොයා ගැනීම් සාරාංශ කර දැක්වේ. චෝදනා සංඛ්‍යාව, ඒවායේ බරපතලකම, නැවත නැවතත් සිදුවීම, ඒවා සිදු වූ ආකාරය මෙන්ම ඒවා සිදු වූ රටාවේ සමානත්වය යන සියල්ලෙන් පෙන්නුම් කරන්නේ ක්‍රමික අපරාධයි. සිදු වූයේයැයි කියන බරපතල උල්ලංඝනය කිරීම් පිළිබඳව වගකිව යුතු අය තහවුරු කිරීම හැම විටම නිශ්චය කළ නොහැකි වුවත් ගැටුමේ සියලු පාර්ශ්වයන් විසින් විමර්ශනයට ලක්ව ඇති කාල සීමාව තුළ අන්තර්ජාතික මානව අයිතිවාසිකම් නීතියේ, අන්තර්ජාතික මානුෂීය නීතියේ බරපතල උල්ලංඝනය කිරීම්, සහ අන්තර්ජාතික අපරාධ සිදු කළ බව විශ්වාස කිරීමට සාධාරණ හේතු පවතී. ඇත්තෙන්ම මෙම චෝදනා බොහොමයක්, පවතින වාතාවරණය අනුව සන්නද්ධ ගැටුම සහ/හෝ මානව වර්ගයාට එරෙහි අපරාධ අතර සම්බන්ධයක් ස්ථාපිත කළ හැකිනම් හා සිවිල්

ජනතාවට එරෙහිව පුළුල්ව සහ ක්‍රමානුකූලව සිදු කළ බව අධිකරණයකින් තහවුරු කළ හැකිනම් යුද අපරාධ ලෙස ගිණිය හැකිය. සමහර අවස්ථාවල සිදු වූයේයැයි කියන සිද්ධීන් වෙනස් කොට සැලකීමේ හේතූන් මත සිදු කළ බවක් පෙනේ.

අ. නීති විරෝධී ඝාතන

25. ශ්‍රී ලංකා ආරක්ෂක හමුදා සහ ඔවුන්ට සම්බන්ධ සන්නද්ධ කණ්ඩායම් සිවිල් ජනතාවට සහ අනෙකුත් ආරක්ෂිත පුද්ගලයන්ට එරෙහිව නීති විරෝධී මිනිස් ඝාතන පුළුල් ආකාරයෙන් සිදු කිරීමට සම්බන්ධ බවට විශ්වාස කිරීමට සාධාරණ හේතු පවතී. දෙමළ දේශපාලකයන්, මානුෂීය සේවකයන් හා ජනමාධ්‍යවේදීන් සමහර කාල සීමාවන්හි දී විශේෂයෙන්ම ඉලක්ක කර ගෙන ඇත. සාමාන්‍ය ජනතාව ද වින්දිතයන් අතර වෙති. මෙම මිනිස් ඝාතනවල හඳුනාගත හැකි රටා පවතින බවද දැකිය හැකිය. නිදසුනක් වශයෙන් ආරක්ෂක හමුදා මුර කපොළ සහ හමුදා කඳවුරු අසළ, ආරක්ෂක හමුදා අත් අඩංගුවේ පසුවූ පුද්ගලයන් ආදී වශයෙනි. මේවා අධිකරණයකදී තහවුරු වුවහොත් පවතින වාතාවරණය අනුව යුද අපරාධ සහ/හෝ මානව වර්ගයාට එරෙහි අපරාධ වශයෙන් සැලකිය හැකිය.

26. එල්ටීටීඊය ද තමන්ට විරුද්ධ අයට හිතවත්කම් දක්වන්නෙයැයි සැක කළ දෙමළ, මුස්ලිම් සහ සිංහල ජනතාව නීති විරෝධීව මරා දැමූ බව විශ්වාස කළ හැකි සාධාරණ හේතු පවතින බවට තොරතුරු ද ශ්‍රී ලංකා විමර්ශන කොමිටිය රැස්කර ඇත. විරුද්ධ දෙමළ දේශපාලන පක්ෂ, ඔත්තු බලන්නේයැයි සැක කළ අය හා වෙනස් මත දරන දෙමළ අය හා දේශපාලන වර්ත, රාජ්‍ය නිලධාරීන් සහ ශාස්ත්‍රඥයන් මෙන්ම විරුද්ධ සන්නද්ධ කණ්ඩායම්වල සාමාජිකයන් එල්ටීටීඊයේ ඉලක්ක විය. එල්ටීටීඊයේ ඉවක් බවක් නැති මරා ගෙන මරණ බෝම්බ සහ ක්ලේමෝ බෝම්බ ප්‍රහාරවලින් මිය ගිය හෝ තුවාල ලත් බොහෝ දෙනා අතර සාමාන්‍ය ජනතාව ද වේ. මේවා අධිකරණයකදී තහවුරු වුවහොත් පවතින වාතාවරණය අනුව යුද අපරාධ සහ/හෝ මානව වර්ගයාට එරෙහි අපරාධ වශයෙන් සැලකිය හැකිය.

27. 2009 මැයි 18 දින හෝ ආසන්න දිනවල හඳුනාගත් එල්ටීටීඊ කාර්යධරයන් සහ හඳුනා නොගත් පුද්ගලයන් නඩු විභාගයකින් තොරව ඝාතනය කෙළේයැයි මතුව ඇති වෝදනා ගැනද ශ්‍රී ලංකා විමර්ශන කොමිටිය පරීක්ෂා කෙළේය. එසේ මරා දමන ලද සමහරුන් ශ්‍රී ලංකා හමුදාවට භාර වූ අය බවද දැන ගන්නට ඇත. සමහර කරුණු තහවුරු කළ යුතුව ඇති නමුත් සාක්ෂිකරුවන්ගේ ප්‍රකාශන, මෙන්ම ඡායාරූප සහ වීඩියෝ පට පදනම්ව සිද්ධීන් කීපයක් සම්බන්ධයෙන් ඔවුන් අත් අඩංගුවට ගැනීමෙන් පසුව මරා දමන ලද බව දැක්වීමට ප්‍රමාණවත් තොරතුරු පවතින බව පෙනේ. පවතින වාතාවරණය අනුව අධිකරණයක දී තහවුරු වුවහොත් මෙම වාර්තාවේ සඳහන් බොහෝ සිද්ධීන් යුද අපරාධ සහ/හෝ මානව වර්ගයාට එරෙහි අපරාධ වශයෙන් ගිණිය හැකිය.

B. නිදහස අහිමි කිරීමට අදාල උල්ලංඝනය කිරීම්.

28. විමර්ශන කණ්ඩායම ආණ්ඩුවේ ආරක්ෂක හමුදා විසින් දිගු කලක් තිස්සේම සිදු කරන හිතුවක්කාර අත් අඩංගුවට ගැනීම් සහ රඳවා ගැනීම් සහ ඔවුන් හා සම්බන්ධ සන්නද්ධ සංවිධාන විසින් සිදු කරන පැහැර ගැනීම් ලේඛන ගත කර ඇත. වාර්තා වන ආකාරයට බොහෝ විට මෙම පැහැර ගැනීම් බලහත්කාර අතුරුදහන් කිරීම්වලට සහ නීතියෙන් පරිබාහිර ඝාතනවලට හේතු වේ.

29. ආරක්ෂක හමුදා නිලධාරීන් සමහර විට සන්නද්ධ කණ්ඩායම්වල සාමාජිකයන්ගේ සහාය ඇතිව පුද්ගලයන් හිතුවක්කාර ලෙස අත් අඩංගුවට ගැනීම් සහ පැහැර ගැනීම් පිළිබඳ සුපුරුදු ක්‍රියා මාර්ගය වන්නේ අංක තහඩු නැති “සුදු වැන්” යොදා ගැනීමය. වාර්තා වන ආකාරයට සුදු වැන් වලට ආරක්ෂක මුර කපොලු හරහා යෑමට හෝ ආරක්ෂක කඳවුරුවලට ඇතුළු විය හැකිය.

30. මෙම උල්ලංඝනය කිරීම්වලට පහසු වූයේත් පහසු වන්නේත් තවමත් බල පැවැත්වෙන ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත මෙන්ම 2011 වන තෙක් බල පැවැත් වූ හදිසි නීති රෙගුලාසි

යටතේ අත් අඩංගුවට ගැනීමට සහ රඳවා ගැනීමට ඇති පුළුල් බලතල නිසාය. එවැනි නීති විරෝධී සහ හිතුවක්කාර අත් අඩංගුවට ගැනීම් සහ රඳවා ගැනීම් පැහැදිලිවම අන්තර්ජාතික මානව අයිතිවාසිකම් නීතිය යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ බැඳීම් උල්ලංඝනය කිරීම් ය. මේවා අධිකරණයකදී තහවුරු වුවහොත් පවතින වාතාවරණය අනුව යුද අපරාධ සහ/හෝ මානව වර්ගයාට එරෙහි අපරාධ වශයෙන් සැලකිය හැකිය.

C. බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීම්

31. ශ්‍රී ලංකා විමර්ශන කොමිටිය සිය විමර්ශනයේ දී එහි මැන්ඩේට් බලය පැවති කාල සීමාව ඇතුළත දිවයිනේ නොයෙකුත් පළාත්වල විශේෂයෙන්ම උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්වල සිදු වූ බලහත්කාර අතුරුදහන් කිරීම් පිළිබඳ සිද්ධීන් සිය ගණනක් ගැන විශ්වාසදායක තොරතුරු නිරීක්ෂණය කරන ලදී. වැඩි දුරටත් ගැටුම් අවසන් වීමෙන් පසු විශාල වශයෙන් රඳවා ගැනීම ද බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීම්වලට ද හේතු විය.

32. ලබා ගත හැකි තොරතුරු අනුව ශ්‍රී ලංකා බලධාරීන් පුළුල්ව සහ ක්‍රමානුකූලව වින්දිතයන් විශාල සංඛ්‍යාවකගේ නිදහස අහිමි කළ බවත්, ඉන් පසුව නිදහස අහිමි කිරීම පිළිගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම හෝ අතුරුදහන් වූ පුද්ගලයන්ගේ ඉරණම හෝ ඔවුන් සිටින තැන සැඟ වූ බවත් විශ්වාස කිරීමට සාධාරණ හේතු ශ්‍රී ලංකා විමර්ශන කොමිටිය සතුව ඇත. ඇත්තෙන්ම නීතියේ රැකවරණයෙන් ඉවත් කරනු ලැබූ මෙම පුද්ගලයන් බරපතළ අනතුරුදායක තත්වයකට පත් කොට ඇත. අතුරුදහන් පුද්ගලයන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන් පලිගැනීම්වලට ලක්ව ඇති අතර සත්‍යයට ඇති අයිතිය ඇතුළත් ඵලදායී පිළිසරණක් ලබා ගැනීමේ අයිතිය ද අහිමි කර ඇත.

33. බලහත්කාර අතුරුදහන්කිරීම් සිදු කරන ලද්දේ භූගෝලීය පැතිරීම සහ ඒවා සිදු කරන ලද කාල සීමාව අනුව එකම ආරක්ෂක හමුදා විසින් එකම ජන කොටසක් ඉලක්ක කර ගෙන සිටිල් ජනතාවට එරෙහි පුළුල් සහ ක්‍රමානුකූල ක්‍රියා පිළිවෙළක කොටසක් වශයෙන් යැයි විශ්වාස කිරීමට සාධාරණ හේතු පවතී. ගැටුම අවසානයේ තමන්ගේ කැමැත්තෙන්ම හමුදාවට භාර විමෙන් පසුව අතුරුදහන් වූ අය සැලසුම් සහගතව ඉලක්ක කර ගත්තේ ඔවුන් එල්ටීටීඊ බලකායට සම්බන්ධව සිටි නිසා හෝ සම්බන්ධව සිටියේයැයි සිතූ නිසායැයි විශ්වාස කිරීමට සාධාරණ හේතු පවතී.

D, වධ හිංසා පැමිණවීම සහ අනෙකුත් ආකාරයේ කුරිරු, අමානුෂික සහ අවමන් සහගත සැලකීම

34. ශ්‍රී ලංකාවේ ආරක්ෂක හමුදා විශේෂයෙන්ම ගැටුම් අවසන් වූ වහාම හිටපු එල්ටීටීඊ සාමාජිකයන් සහ සාමාන්‍ය ජනතාව විශාල වශයෙන් රඳවා ගැනීමෙන් පසුව කුරිරු වධ හිංසා පැමිණවීම් සිදු කළ බව ශ්‍රී ලංකා විමර්ශන කොමිටිය ලේඛන ගත කර ඇත. මෙවැනි එකම රටාවක් හමුදා කඳවුරු, පොලිස් ස්ථාන සහ “පුනරුත්ථාපන කඳවුරු” මෙන්ම රහසිගත, හඳුනා නොගත් ස්ථානවල ද ආරක්ෂක හමුදා ගණනාවක්ම යොදා ගෙන ඇත.

35. ශ්‍රී ලංකා විමර්ශන කොමිටියට ලැබී ඇති තොරතුරු අනුව වධ හිංසා පැමිණවීම් පුළුල්ව සහ ක්‍රමානුකූල පරිමාණයකින් සිදු කරන ලද බව විශ්වාස කිරීමට සාධාරණ හේතු පවතී. මෙය වධ හිංසා පැමිණවීම සම්පූර්ණයෙන්ම තහනම් කිරීම සහ ශ්‍රී ලංකාව අත්සන් කර ඇති අන්තර්ජාතික ගිවිසුම් යටතේ ඇති සම්ප්‍රදායික බැඳීම් කඩ කිරීමකි. පවතින තත්වය අනුව අධිකරණයක දී තහවුරු වුවහොත් මෙම වධ හිංසා පැමිණවීම් යුද අපරාධ සහ/හෝ මානව වර්ගයාට එරෙහි අපරාධ වශයෙන් ගිණිය හැකිය.

E. ලිංගික සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය පදනම් ප්‍රචණ්ඩත්වය.

36. ශ්‍රී ලංකා විමර්ශන කොමිටිය රැස්කර ගත් තොරතුරු අනුව විශේෂයෙන්ම සන්නද්ධ ගැටුමේ අවසානයේ දී ශ්‍රී ලංකා ආරක්ෂක හමුදා සාමාජිකයන් පුරුෂ සහ ස්ත්‍රී යන දෙකොටසේම රැඳවියන් විශාල වශයෙන් දූෂණය සහ වෙනත් ආකාරයේ ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වයට ලක් කළ බව

විශ්වාස කිරීමට සාධාරණ හේතු පවතී. ලිංගික හිංසා පැමිණවීමේ රටාව තොරතුරු ලබා ගැනීමට සහ එල්ටීඊය සමග කිසියම් ආකාරයක සම්බන්ධයක් ඇතැයි අදහස් කරන පුද්ගලයන් නින්දාවට පත් කිරීමට සහ දඬුවම් දීමට සිතා මතාම වධ හිංසා පැමිණවීමක් බව පෙනේ.

37. පළි ගැනීමට ලක් විය හැකිය යන බිය, ඇති විය හැකි සමාජ කැලැල සහ ආතතිය සහ විමර්ශනයේ දී ඇති විය හැකි වෙනත් බාධාවන් නිසා ශ්‍රී ලංකා විමර්ශන කොමිටියට රැඳවියන්ට එරෙහිව යොදා ගත් ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වයේ පරිමාණය සම්පූර්ණයෙන්ම තක්සේරු කිරීමට නොහැකි විය. එසේ වුවත් රැස්කර ගත් තොරතුරු අනුව ආණ්ඩුවේ ආරක්ෂක හමුදා ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වයට අදාළ අන්තර්ජාතික මානව අයිතිවාසිකම් නීතිය සහ අන්තර්ජාතික මානුෂීය නීතිය උල්ලංඝනය කර ඇති බව විශ්වාස කිරීමට සාධාරණ හේතු පවතින අතර ඉන් සමහර ක්‍රියා යුද අපරාධ සහ මානව වර්ගයාට එරෙහි අපරාධ සේ ගිණිය හැකිය.

F. පැහැර ගැනීම් සහ බලහත්කාරයෙන් යුද්ධයට බඳවා ගැනීම

38. එල්ටීඊය 2009 වන තෙක් වැඩිහිටියන් බඳවා ගැනීමට හේතු වන පැහැර ගැනීම් රටාවක් පවත්වා ගෙන ආ බව ශ්‍රී ලංකා විමර්ශන කොමිටිය රැස්කර ගත් තොරතුරුවලින් පෙන්නුම් කරයි. බලහත්කාරයෙන් බඳවා ගත් අය හමුදා සහ සහාය සේවා ඉටු කළ යුතු අතර ඔවුන්ට බොහෝවිට සිය පවුල් සමග සම්බන්ධතා පැවැත්වීමට ඉඩ දුන්නේ නැත. ගැටුමේ අවසානය ළඟා වන විට බලහත්කාරයෙන් බඳවා ගැනීමට තුඩු දෙන පැහැර ගැනීම් වඩාත් වැඩි විය. විරෝධය පෑමට උත්සාහ කළ වින්දිතයන් සහ පවුල්වල අය කායිකව අකාරුණික ලෙස සැලකීම සැලකීම, හිරිහැර කිරීම් සහ තර්ජනය කිරීම්වලට ලක්විය.

39. බඳවා ගැනීමට තුඩු දෙන පැහැර ගැනීම් සහ බලහත්කාරයෙන් වැඩ ගැනීම ජීනීවා සන්ධානයේ 3 වැනි පොදු වගන්තියට සහ සටන්වලට සෘජුව සහභාගි නොවන පුද්ගලයන්ට මෙන්ම සටන්වලින් තුවාල ලත් අයට මානුෂිකව සැලකීමට අන්තර්ජාතික මානුෂීය නීතිය යටතේ එල්ටීඊයේ බැඳීම් පවතින බව කමිටුව නිරීක්ෂණය කරයි. බලහත්කාරයෙන් බඳවා ගත් අයගේ එහා මෙහා යෑම දැඩි ලෙස සීමා කිරීම නිදහස අහිමි කිරීමක් සේ ගිණිය හැකි බව විමර්ශන කොමිටිය අදහස් කරයි. අධිකරණයක දී තහවුරු වුවහොත් මෙම උල්ලංඝනය කිරීම් පවතින වාතාවරණය මත යුද අපරාධ සහ/හෝ මානව වර්ගයාට එරෙහි අපරාධ විය හැකිය.

G. ළමයින් බඳවා ගැනීම සහ සටන්වලට යොදා ගැනීම

40. ගැටුමේ අවසාන මාස කීපය තුළ අවුරුදු 15 ට අඩු ළමයින් සම්බන්ධ කර ගැනීම ඇතුළුව, වඩාත් උත්සන්න වූ ළමයින් බඳවා ගැනීම හා සටනට යොදා ගැනීම පුළුල් වශයෙන් එල්ටීඊය වසර ගණනාවක් තිස්සේම කළ බවත් ශ්‍රී ලංකා නිරීක්ෂණ කොමිටිය ලේඛන ගත කර ඇත. 2004 දී එල්ටීඊයෙන් බිඳී යෑමෙන් පසුව TMVP/ කරුණා කණ්ඩායම සිදු කළ ළමයින් බඳවා ගැනීම ගැන තොරතුරු ද ශ්‍රී ලංකා විමර්ශන කොමිටිය රැස් කෙළේය. මෙය ළමයාගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ සන්ධානය සහ සන්නද්ධ ගැටුම්වලට ළමයින් සම්බන්ධ කර ගැනීම පිළිබඳ වෛකල්පික මූල පත්‍රය උල්ලංඝනය කිරීමක් වන අතර අධිකරණයකදී තහවුරු වුවහොත් යුද අපරාධයක් විය හැකිය.

41. රැස් කරගත් තොරතුරු අනුව කරුණා කණ්ඩායම තම පාලනය යටතේ පැවති ප්‍රදේශවලින් ළමයින් බඳවා ගත් බව ආණ්ඩුවේ ආරක්ෂක හමුදා දැන සිටි බව විශ්වාස කිරීමට සාධාරණ හේතු ශ්‍රී ලංකා විමර්ශන කොමිටියට සතුව පවතී. මෙය ළමයාගේ අයිතිවාසිකම් සහ එහි වෛකල්පික මූල පත්‍රය, විශේෂයෙන්ම සන්නද්ධ ගැටුම්වලින් පීඩාවට පත් ළමයින්ගේ ආරක්ෂාව සහ රැකවරණය තහවුරු කිරීම ආණ්ඩුව විසින් ද උල්ලංඝනය කිරීමක් විය හැකි බව පෙන්නුම් කරයි. ළමයින් බඳවා ගැනීම පිළිබඳව වඩාත්ම සැකයට භාජනය වී ඇති පුද්ගලයන් ඇතුළුව වගකිව යුතු අයට මේ දක්වාම නඩු පැවරීමට රාජ්‍යය අපොහොසත්ව ඇති බව ද ශ්‍රී ලංකා විමර්ශන කොමිටිය සටහන් කරයි. එවැනි සමහර අය ආණ්ඩුවේ තනතුරු වලට පත් කර ඇත.

H. සිවිල් ජනතාවට සහ ස්ථානවලට සටන් බලපෑම

42. විමර්ශන කොමිටිය සතුව පවතින තොරතුරු අනුව මෙම වාර්තාවෙන් විමර්ශනය කරන ප්‍රහාර බොහොමයක් සටන් කිරීම පිළිබඳ මූලධර්ම විශේෂයෙන්ම වෙනස්කොට හඳුනා ගැනීමට අනුකූල නොවන බව විශ්වාස කිරීමට සාධාරණ හේතු පවතී.

43. ආණ්ඩුව ප්‍රකාශයට පත් කළ සටන් මුක්ත කලාපයක (NFZ) පිහිටි සටන්වලට සම්බන්ධ කිසියම් ස්ථානයක් ඉලක්ක කර ගැනීමට ආරක්ෂක හමුදාවට හැකියාව පවතින නමුත් එම ප්‍රහාර අනුසාරයෙන් සිවිල් ජනතාවගේ ජීවිත නැතිවීම හෝ සිවිල් දේපොළවලට හානි සිදුනොවීමට හෝ අවම කිරීමට ගත හැකි සියලු පියවර ඇතුළුව සටන් කිරීම පිළිබඳ නියමයන්ට යටත් වේ. බංකරවල රැකවරණයක් නොමැතිව තාවකාලික සෙවනක් යටතේ ජීවත්වන ළමයින් බොහෝ දෙනෙකු ඇතුළත් සිවිල් ජනතාව විශාල සංඛ්‍යාවක් සිටීම නිසා ප්‍රහාරයකින් සැලකිය යුතු සිවිල් ජන සංඛ්‍යාවක් ජීවිත අහිමි වීමේ සහ එම ස්ථාන හානියට පත්වීමේ පැහැදිලි අනතුරක් පවතී.

44. අධික ජන සනත්වයකින් යුත් ප්‍රදේශ තුළ හෝ ඒ අවට සුජාත හමුදා ඉලක්කවලට එරෙහිව හමුදා මෙහෙයුම් කිරීමේ දී පවතින සංකීර්ණතාවය ශ්‍රී ලංකා විමර්ශන කොමිටිය පිළිගනී. එසේ වුවත් මූලික වශයෙන්ම සිවිල් ජනතාව වෙසෙන ස්ථානයක ගැටුම්වලට සෘජුවම සහභාගිවන එල්ටීටීඊ කාර්ය ධරයන් සිටීමෙන් ජනතාවගේ ස්වභාවයේ වෙනස්වීමක් හෝ අන්තර්ජාතික මානුෂීය නීතිය යටතේ සිවිල් ජනතාවට ලැබෙන ආරක්ෂාවට බලපෑමක් හෝ සිදු වන්නේ නැත. අන්තර්ජාතික මානුෂීය නීතිය යටතේ සන්නද්ධ ගැටුමක එක පාර්ශ්වයක වගකීම් අන්‍යෝන්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය මත රඳා නොපවතින බව සිහිපත් කිරීම වැදගත් ය. එක පාර්ශ්වයකට වගකීම පැවරෙන උල්ලංඝනය කිරීම් නිසා අනෙක් පාර්ශ්වය ඊට අනුකූල නොවීම හේතු යුක්ති කළ නොහැකිය. මෙම වාර්තාවෙන් නිරීක්ෂණය කරන එක් එක් සිද්ධියේ සමානුපාතික බව තක්සේරු කිරීම ගැන අවසනාත්මක විමර්ශනයක් නොවන අතර මෙම කරුණ තව දුරටත් විමර්ශනය කළ යුතුයැයි කමිටුව විශ්වාස කරයි.

45. වන්නියේ රෝහල්වලට දිගින් දිගටම ෂෙල් වෙඩි එල්ල කිරීම ගැන කොමිටිය සිය බරපතළ කණස්සල්ල සටහන් කරයි. රෝහල් සහ අනෙකුත් වෛද්‍ය ඒකක සහ කාර්ය මණ්ඩලය අන්තර්ජාතික මානුෂීය නීතිය යටතේ විශේෂ රැකවරණයක් ලබන අතර ඒවා ප්‍රහාරයකට ඉලක්ක කර නොගත යුතුය. මානුෂීය කාර්යන්ගෙන් පිටස්තර සතුරු ක්‍රියාවක් සඳහා යොදා ගන්නේනම් හැර ඒවාට ලබා දී ඇති රැකවරණයේ වෙනසක් සිදු වන්නේ නැත. ආරක්ෂක හමුදා රෝහල්වල පිහිටීම නිවැරදිව දැන සිටියත් ඒවාට ෂෙල් වෙඩි එල්ල කිරීමෙන් මෙම ප්‍රහාර අහම්බෙන් සිදු වූයේ යන්න ගැන බරපතළ සැක උපදවයි. සටන් මුක්ත කලාපයේ අනෙකුත් සිවිල් පහසුකම්වලට ද, විශේෂයෙන්ම මානුෂීය පහසුකම් සහ ආහාර බෙදා හැරීමේ මධ්‍යස්ථානවලට ද බලපෑම් සිදුව ඇත. කොමිටියට ලබා ගැනීමට හැකි වූ තොරතුරු අනුව එහි නිරීක්ෂණයට ලක් වූ කිසිම සිද්ධියක් එම පහසුකම් හමුදා කාර්යන් සඳහා යොදා ගෙන ඇතැයි ආරක්ෂක හමුදාවට නිගමනය කිරීමට සාධාරණ හේතු පැවතියේයැයි කිව නොහැකිය. එමනිසා එම පහසුකම් එහි සිවිල් කටයුතු ස්වරූපය පවත්වා ගෙන ඇති අතර ඒවා සෘජුවම ඉලක්ක කරගත නොහැකිය. සටන්වලට සෘජුවම සම්බන්ධ නොවන සිවිල් ජනතාවට සහ/හෝ එම දේපොළවලට ප්‍රහාර එල්ල කිරීම අන්තර්ජාතික මානුෂීය නීතිය බරපතළ උල්ලංඝනය කිරීමක් වන අතර පවතින වාතාවරණය අනුව යුද අපරාධ සේ ගිණිය හැකිය.

46. අවධානයට ලක් වූ තවත් කරුණක් වන්නේ අධික ජනගහණයක් ඇති ප්‍රදේශවලට එල්ල කළ විට වගවිභාගයක් නැතිව බලපෑමක් වන අවි ආරක්ෂක හමුදාව විසින් යොදා ගැනීමයි. වාර්තාවෙන් ආකාරයට ආරක්ෂක හමුදාවට තම නීතිමය බැඳීම, විශේෂයෙන්ම වෙනස් කොට හැඳින් ගැනීමේ සහ පරීක්ෂාකාරී වීමේ අවශ්‍යතාවයක් සපිරීමට තරම් නිවැරදිව ඉලක්ක කර ගත හැකි ආයුධ සහ උණ්ඩ යොදා ගැනීමේ ක්‍රම තිබුණේය යන්නෙන් මෙය වඩාත් තහවුරු වේ. ඊට අමතරව ඩ්‍රෝන ගුවන් යානා වැනි තමන් සතු ක්‍රමවලින් සැබෑ වේලාවට ඡායාරූප ලබා ගැනීමේ පහසුකම් පවතින්නේයැයි ආරක්ෂක හමුදා ප්‍රසිද්ධියේම පවසා ඇති නිසා ඔවුන්ට නිවැරදිව හමුදා ඉලක්කවලට පහර එල්ල කිරීමේ හැකියාව තිබේ.

47. පවතින වාතාවරණය අනුව ඉඩක් නොලැබෙන්නේනම් හැර සිවිල් ජනතාවට බලපෑමක් විය හැකිනම් හමුදා මෙහෙයුම් ඇරඹීමට පෙර ඔවුන්ට ඉවත්ව යෑමට ප්‍රමාණවත් කාලයක් ලැබෙන ආකාරයට කාර්යක්ෂම අනතුරු හැඟවීම් නිකුත් කිරීම තවත් පරීක්ෂාකාරී පියවරකි. සටන් මුක්ත කලාපය තුළ හමුදා මෙහෙයුමක් සිදු කරන බවට සිවිල් ජනතාවට කිසියම් නිශ්චිත අනතුරු හැඟවීම් නිකුත් කළ බවට තොරතුරු කිසිවක් කොමිටියට ලැබී නැත.

48. ශ්‍රී ලංකා විමර්ශනයට එල්ටීටීඊය හමුදා කටයුතු සඳහා රෝහල් සහ එක්සත් ජාතින් ගේ පහසුකම් ඇතුළු වෙනත් සිවිල් පහසුකම් යොදා ගත්බව දැක්වෙන තොරතුරු කිසිවක් හමු වූයේ නැත. මානුෂීය සහ වෛද්‍ය පහසුකම් සහ සටන් මුක්ත කලාපයේ අභ්‍යන්තරව අවතැන් වූවන් ඒකරාශී වී සිටි ස්ථාන අසල සහ ඒ අවට සිවිල් ස්ථානවලට යාබදව හෝ ඒ ආසන්නයේ එල්ටීටීඊය නැවත නැවතත් හමුදාමය ආරක්ෂිත ස්ථාන ඉදි කිරීම, කාලතුවක්කු සහ අනෙකුත් යුද උපකරණ ස්ථාන ගත කිරීම සඳහා යුද ආරක්ෂක ස්ථාන ඉදි කළ බව කොමිටියේ විමර්ශනයෙන් පෙන්වුම් කෙරේ. මෙම තත්වය නිසා සිවිල් ජනතාව ඔවුන් අවට සිදු වන හමුදා මෙහෙයුම්වලින් අනතුරට පත්වීමට ඉඩක් තිබේ. එමෙන්ම ජනතාව ශ්‍රී ලංකා හමුදාවේ ප්‍රහාරවලට ගොදුරුවීමේ අනතුර ද වැඩි විය. එමනිසා එල්ටීටීඊයේ මෙම හැසිරීම අන්තර්ජාතික මානුෂීය නීතිය යටතේ සිවිල් ජනතාව සහ සිවිල් ස්ථානයන්ට ප්‍රහාරවලින් සිදු විය හැකි බලපෑම් වැළැක්වීමට ගත හැකි සියලු පියවර ගැනීමට ඇති බැඳීම උල්ලංඝනය කෙළේයැයි විශ්වාස කිරීමට සාධාරණ හේතු පවතී.

I. එහා මෙහායෑම පාලනය කිරීම

49. වන්නියෙන් සිවිල් ජනතාව පිටව යෑම වැළැක්වීමට එල්ටීටීඊයට ඉහළ මට්ටමේ පැහැදිලි ප්‍රතිපත්තියක් තිබුණ බවත්, එමගින් සිවිල් ජනතාවගේ එහා මෙහා යෑමේ නිදහසට නීති විරෝධීව බාධා පැමිණ වූ බවත් විශ්වාස කිරීමට සාධාරණ හේතු පවතින බව විමර්ශන කොමිටියේ සොයා ගැනීම් වලින් පෙන්වුම් කෙරේ. කිසියම් කෙනෙකු පිටව යෑම එල්ටීටීඊ කාර්යාලයන් වලක්වන්නේ කෙසේද යන්න පැහැදිලි කර ගත යුතු වුවද 2009 ජනවාරියේ සිට මෙම ප්‍රතිපත්තිය වඩාත් දැඩි කළ බව තොරතුරුවලින් පෙන්වුම් කරයි. එසේ වුවත් පිටව යෑමට තැත් කිරීමේ දී ළමයින් කීප දෙනෙකු ඇතුළත් පුද්ගලයන් රාශියකට එල්ටීටීඊ කාර්යාලයන් ජීවිතයට සහ කායිකව හානියක් සිදු නොකිරීමේ අයිතිය උල්ලංඝනය කරමින් වෙඩි තබා මරා දැමීම, තුවාල සිදු කිරීම සහ පහර දුන් බවට තොරතුරු රැස්කර ගත හැකි විය. මෙම ක්‍රියා අන්තර්ජාතික මානුෂීය නීතිය උල්ලංඝනය කරමින් සටන්වලට සෘජුවම සහභාගි නොවන සිවිල් ජනතාවට එල්ල කරන ප්‍රහාර විය හැකිය. මෙවැනි හැසිරීම් අධිකරණයක් ඉදිරියේ තහවුරු වුව හොත් සහ පවතින වාතාවරණය අනුව යුද අපරාධයක් විය හැකිය.

50. සිවිල් ජනතාවට සටන් පවතින ප්‍රදේශවල රැඳී සිටීමට බල කිරීමෙන් එල්ටීටීඊය ආරක්ෂක හමුදා ප්‍රහාරවලින් තම පාලනය යටතේ පවතින ප්‍රදේශවල සිවිල් ජනතාව ආරක්ෂා කිරීමට ගත හැකි සියලු පියවර ගැනීමට අන්තර්ජාතික මානුෂීය නීතිය යටතේ ඇති තම බැඳීම උල්ලංඝනය කිරීමකි.

J. මානුෂීය ආධාර ප්‍රතික්ෂේප කිරීම.

51. ශ්‍රී ලංකාණ්ඩුව වන්නියේ මානුෂීය සහන සේවයේ යෙදුණ පුද්ගලයන්ගේ එහා මෙහා යෑමේ නිදහසට සහ මානුෂීය ක්‍රියාකාරකම් වලට සැලකිය යුතු මට්ටමේ සීමාවන් පැන වූ බව කොමිටියට දැනගත හැකි විය. මෙවැනි සීමා කිරීම් මානුෂීය සහන සංවිධානවලට සහ පුද්ගලයන්ට තම කාර්යන් ඉටු කිරීම සහ අසරණ පුද්ගලයන්ට සහන ලබා දීම සහතික කිරීම කෙරේ බලපෑය. සම්ප්‍රදායික අන්තර්ජාතික මානුෂීය නීතියේ 56 නියමය අනුව මෙවැනි සීමා කිරීම් සාධාරණීය කළ හැක්කේ යුදමය අවශ්‍යතා නිසා පමණි.

52. එල්ටීටීඊය ද මානුෂීය සහන සේවකයන් ආරක්ෂා කිරීමට සහ ඔවුන්ගේ එහා මෙහා යෑමේ නිදහස සීමා නොකිරීමට ඇති බැඳීමට ගරු කිරීමට අපොහොසත් වූ බව විශ්වාස කිරීමට සාධාරණ හේතු පවතී.

53. ආණ්ඩුව ද අදාළ ප්‍රදේශයේ සිවිල් ජනතාවගේ සැබෑ මානුෂීය අවශ්‍යතා ආණ්ඩුවේ නියෝජිතයන්ගේ මාර්ගයෙන් දැන සිටියේ හෝ දැන සිටීමට හෝ හේතු තිබුණත් සහනාධාර ගෙන යෑමටත් මානුෂීය සේවකයන්ගේ එහා මෙහා යෑමේ නිදහස සීමා කිරීමටත් දැඩි සීමාවන් පැන වූ බව විශ්වාස කිරීමට සාධාරණ හේතු කොමිටියට ඇත. මේ තත්වය නිසා වන්නියේ සිවිල් ජනතාවට දිවි පවත්වා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය මූලික ආහාර ද්‍රව්‍ය සහ අත්‍යවශ්‍ය වෛද්‍ය සැපයුම් ලබා ගැනීමට නොහැකි වන්නට ඇත. මෙවැනි ක්‍රියා සහ ක්‍රියා නොකිරීම් අධිකරණයකදී තහවුරු වුවහොත් අන්තර්ජාතික මානුෂීය නීතිය උල්ලංඝනය කිරීමක් වන අතර පවතින වාතාවරණය අනුව එය අන්තර්ජාතික මානුෂීය නීතිය යටතේ තහනම් කරන ලද යුද උපාය මාර්ගයක් ලෙස සිවිල් ජනතාව කුස ගින්නේ තබා ගැනීමක් ලෙස ගිණිය හැකිය. එවැනි හැසිරීම අධිකරණයකදී තහවුරු වුවහොත් සහ පවතින වාතාවරණය අනුව යුද අපරාධයක් සේ සැලකිය හැකිය.

K. අභ්‍යන්තරව අවතැන් වූ පුද්ගලයන් පරීක්ෂාවට ලක් කිරීම සහ ඔවුන්ගේ එහා මෙහා යෑමේ නිදහස අහිමි කිරීම

54. විමර්ශන කමිටුව මැනික් ආම් සහ අනෙකුත් විවාහ නොවූ කඳවුරුවල රඳවා ගත් අභ්‍යන්තරව අවතැන් වූවන් අන්තර්ජාතික නීතිය යටතේ අවසරයක් ඇති කාල සීමාව ඉක්මවා ඔවුන්ගේ නිදහස අහිමි කළ බව විශ්වාස කරයි. වැඩි දුරටත් විවාහ නොවූ අභ්‍යන්තරව අවතැන් වූවන්ගේ කඳවුරුවල පැවති භෞතික තත්වය, ඔවුන්ගේ සෞඛ්‍යයට, ආහාර, වතුර, නිවාස සහ සනීපාරක්ෂාවට ඇති අයිතිය උල්ලංඝනය කිරීමක් විය හැකිය. පවතින වාතාවරණය අනුව මෙවැනි තත්වයන් අන්තර්ජාතික මානුෂීය නීතිය යටතේ නිර්වචනය කර ඇති අමානුෂික සහ අවමන් සහගත සැලකීමක් විය හැකිය.

55. කොමිටිය සතුව පවතින තොරතුරු අනුව, අභ්‍යන්තරව අවතැන් වූවන් සැකකරුවන් ලෙස සලකා රඳවා ගෙන ඇත්තේ ඔවුන්ගේ දෙමළ වාර්ගිකත්වය සහ ඔවුන් එල්ටීටීඊ පාලනය යටතේ පැවති ප්‍රදේශවල අයවීමත් නිසා බව විශ්වාස කිරීමට සාධාරණ හේතු පවතී. මෙය අන්තර්ජාතික මානව අයිතිවාසිකම් නීතිය යටතේ වෙනස් කොට සැලකීමක් විය හැකි වන අතර අධිකරණයකින් තහවුරු වුවහොත් මානව වර්ගයට පීඩාවට පත් කිරීම අපරාධයක් සේ ගිණිය හැකිය.

V. වගවීම සහ ප්‍රතිසන්ධානය සඳහා වූ පියවර.

56. මානව අයිතිවාසිකම් මණ්ඩලයට මානව අයිතිවාසිකම් මහ කොමසාරිස් කාර්යාලයෙන් කලින් ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාවලින් පැහැදිලි කරන ලද ආකාරයට ගෙවී ගිය කාලය ඉහතින් සඳහන් කරන ලද බරපතළ මානව අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් සහ අපහරණ විශ්වාස කටයුතු ආකාරයෙන් විමර්ශනය කිරීම, සත්‍යය තහවුරු කිරීම, වගවීම සහතික කිරීම සහ වින්දිතයන්ට සහන සැලසීමට දේශීය යාන්ත්‍රණය මුළුමනින්ම අසාර්ථක විය.

57. මානව අයිතිවාසිකම් මහ කොමසාරිස් කාර්යාලයට පිය විමර්ශනයේ දී 2006 උදලාගම කොමිසම සහ 2012 හමුදා අධිකරණ විභාගය ඇතුළු දේශීය විමර්ශන කීපයක ප්‍රකාශයට පත් නොකරන ලද වාර්තා ලබා ගැනීමට හැකි විය. මෙම වාර්තාවෙන් කලින්⁹ OHCHR වාර්තාවලින් ඉස්මතු කර දක්වන ලද ඔවුන්ගේ නිර්දේශ පිළිබඳව පසු විපරමක් කිරීමට හා එහි ස්වාධීනත්වයක් නැති බවට මානව අයිතිවාසිකම් මහ කොමසාරිස් කාර්යාලයේ පවතින කණස්සල්ල තහවුරු කරයි. (බලන්න A/HRC/25/23)

58. 2015 ජනවාරි සිට ජනාධිපති සිරිසේන සහ ආණ්ඩුවේ අනෙකුත් නායකයන් ප්‍රසිද්ධ ප්‍රකාශන තුළින් ප්‍රතිසන්ධානය ගැන බෙහෙවින් වෙනස් මතයක් ඉදිරිපත් කර ඇත. පෙබරවාරි 4 නිදහස් දින ආණ්ඩුව භාෂා තුනෙන්ම “ සාම ප්‍රකාශනය” ක් නිකුත්කර වසර 30 ක සන්නද්ධ ගැටුමෙන් වින්දිතයන් වූ සියලු දෙනාටම සංවේගය සහ කණගාටුව ප්‍රකාශ කරමින් ජාතික ප්‍රතිසන්ධානය, යුක්තිය සහ සියලුම පුරවැසියන්ගේ සමානත්වය” පෙරට ගෙන යෑමට ප්‍රතිඥා දුන්නේය.

59. 2015 මාර්තු 25 ගනු ලැබූ කැබිනට් තීරණයක් අනුව රැඳවියන් නිදහස් කිරීම සහ හමුදාව අත්පත් කර ගෙන ඇති සිවිල් ජනතාව සතුව පැවති ඉඩම් නිදහස් කිරීම වැනි නොවිසඳී ඇති කරුණු පිළිබඳව ප්‍රගතියක් අත්කර ගැනීමට හිටපු ජනාධිපතිවරයා වන්දිකා කුමාරතුංග බණ්ඩාරනායකගේ නායකත්වයෙන් ජාතික එකමුතුව සහ ප්‍රතිසංධානය පිළිබඳ නව කාර්යාලයක් ස්ථාපිත කරන ලදී. ආණ්ඩුව උගත් පාඩම් සහ ප්‍රතිසංධාන කොමිසමේ නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීමට වැඩි අවධානයක් යොමු කරමින් සිටී.

A . අතුරුදහන් වූවන් පිළිබඳ පැමිණිලි විමර්ශනය කිරීමේ ජනාධිපති කොමිසම සභාව.

60. එහි විශ්වසනීයත්වය සහ කාර්යක්ෂමතාවය ගැන බරපතල සැක පවතින නමුත් අතුරුදහන් පුද්ගලයන් පිළිබඳ පැමිණිලි විමර්ශනය කිරීමට කලින් පැවති ආණ්ඩුව පත් කළ ජනාධිපති කොමිසමට එහි කටයුතු නිම කිරීම සඳහා ලබා දී ඇති කාලය දිරිස කිරීමට පියවර ගන්නා බවට මෙම වාර්තාව ලියන අවස්ථාවේ දී තොරතුරු ලැබිණ. එම විභාග කඩිනම් කිරීමට 2015 ජුනි මාසයේ දී අතිරේක කොමසාරිස්වරුන් දෙදෙනෙකු ද පත් කරන ලදී. ආණ්ඩුව 2015 ජූලි මාසයේ දී සමහර සිද්ධීන් පිළිබඳ විමර්ශන කටයුතු කඩිනම් කිරීමට විශේෂ විමර්ශන කණ්ඩායමක් ද පත් කරන බව ප්‍රකාශ කළත් එහි තත්වය ගැන පැහැදිලි නැත.

61. ජුනි 30 වන විට කොමිසමට අතුරුදහන් වූ සාමාන්‍ය ජනතාව පිළිබඳ පැමිණිලි 16,826 ක් හා ආරක්ෂක හමුදා සාමාජිකයන් 5000 ක් අතුරුදහන්වීම පිළිබඳ පැමිණිලි ලැබී ඇති අතර ඉන් පැමිණිලි 2200 ක් පිළිබඳව විවිධ දිස්ත්‍රික්ක වලදී සාක්ෂි සටහන් කර ගැනීම සඳහා ප්‍රසිද්ධ විභාග 47 ක් පවත්වන ලදී.

62. ස්වාධීන නිරීක්ෂකයන් මෙන්ම අතුරුදහන් වූවන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන් සමග වැඩ කරන සංවිධානවලින් ලැබෙන වාර්තා අනුව විවෘත භාවය සහ තොරතුරු ප්‍රසිද්ධ කිරීම, විභාග පැවැත්වෙන ආකාරය සහ හමුදාවේ සහ බුද්ධි අංශ නිලධාරීන් පවුල් සාමාජිකයන්ට තර්ජනය කිරීම සහ හිරිහැර කිරීම යනාදිය ගැන කෙරෙන විවේචන තවමත් පවතී. (A/HRC/27/CRP.2 බලන්න.) මෙම කරුණු පිළිබඳව 2014 පෙබරවාරි මාසයේ දී බලහත්කාරයෙන් හෝ අකමැත්තෙන් අතුරුදහන් කිරීමේ පිළිබඳ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම ආණ්ඩුවට ඉදිරිපත් කරන ලද නමුත් ආණ්ඩුව ඒ දිනවල ඒ බොහොමයක් ප්‍රතික්ෂේප කෙළේය.

63. කොමිසම එහි පළමු අන්තර්වාර වාර්තාව 2015 ජනවාරි 10 ජනාධිපතිවරයාට ඉදිරිපත් කළ අතර දෙවැන්න ඉදිරිපත් කිරීමට සූදානම්ව පවතින බව දැන ගන්නට ඇත. එම වාර්තා ප්‍රකාශයට පත් කර නැත. කෙසේ වුවත් මානව අයිතිවාසිකම් මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය පළමු අන්තර්වාර වාර්තාවේ පිටපතක් ලබා ගත් අතර ඉන් කොමිසමේ වැඩ කටයුතු ගැන කිසියම් අදහසක් ඇති කර ගත හැකිය. කොමිසමට ඉදිරිපත් කරන ලද ලිඛිත පැමිණිලි විග්‍රහ කිරීමේ දී සියයට 19 ක් ආරක්ෂක හමුදාවද සියයට 17 ක් එල්ටීටීඊයද, සියයට 50 ක් හඳුනා නොගත් පුද්ගලයන් සහ සංවිධාන ද වගකිව යුතු බව දක්නට ලැබිණ. කෙසේ වුවත් එල්ටීටීඊයට සම්බන්ධ සිද්ධීන්ගෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක් ප්‍රසිද්ධ විභාගවලට යොමු කිරීමේ වරණීයත්වයක් පෙන්නුම් කරයි. තමිල් මක්කල් විද්වතලෙයි පුලිකල් /කරුණා කණ්ඩායම සහ ඊළාම් ජනතා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පක්ෂය වැනි සන්නද්ධ කණ්ඩායම්වලට එරෙහිව ද පැමිණිලි ලැබුණ බව වාර්තාවේ.

64. අන්තර්වාර වාර්තාවෙන් සිද්ධීන් ගණනාවක් ගැන තව දුරටත් විමර්ශන කිරීමට කොමිසම නිර්දේශ කර ඇත. පැහැරගැනීම් හෝ අතුරුදහන්වීම පිළිබඳව වගකිව යුතු ආරක්ෂක හමුදා නිලධාරීන් ගේ නම් හෝ තරාතිරම හඳුනාගත් සිද්ධීන් 10 ක් කොමිසමෙන් වාර්තා කර තිබීමද වැදගත්ය. එහෙත් වැඩි දුර විමර්ශන කිරීමිවල ප්‍රගතිය ගැන කිසිවක් දැන ගන්නට නැත.

B . නිදර්ශනාත්මක සිද්ධීන්.

65. 2012 නොවැම්බර් මාසයේ¹⁴ (A/HRC/25/23/para 24 බලන්න) වැලිකඩ බන්ධනාගාරයේ සිදු වූ කැරැල්ල මැඩ පැවැත්වීමේ දී සිදු කළ ආරක්ෂක මෙහෙයුමේ දී සිරකරුවන් 27 ක් මිය යෑම් ගැන නැවත විමර්ශනය කිරීමට නව ආණ්ඩුව පත් කළ කමිටුවක් එහි දී මිය ගිය සහ තුවාල ලත් සිරකරුවන් බොහෝ දෙනෙකු කැරැල්ලට සම්බන්ධ නැති බව සොයා ගත් නිසා වැඩි දුරටත් අපරාධ විමර්ශනයක් කිරීමට හා වන්දි ගෙවීමට නිර්දේශ කර ඇත.

66. 2013 අගෝස්තු මාසයේ¹⁵ (A/HRC/25/23 para 23 බලන්න) වැලිවේරියේ දී හමුදාව විසින් විරෝධතාකරුවන් මරා දැමීම ගැන ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසම පැවැත් වූ විමර්ශනයකින් පුද්ගලයන් තිදෙනෙකු මිය යෑම, 36 කට තුවාල සිදුවීම සහ දේපොළ හානිය ආරක්ෂක හමුදා විසින් සීමාන්විත බලය යෙදීම නිසා සිදුව ඇති බව දක්වයි. සිද්ධිය වූ අවස්ථාවේ ජෝෂ්ඨ නිලධාරීන් සිටීම නිසා වෙඩි තැබීම නියෝග නැතිව සිදු විය නොහැකි බව ද එහි සඳහන් වේ.

67. ජුනි 25 දින කොළඹ මහාධිකරණය 2000 දී යාපනය දිස්ත්‍රික්කයේ මිරිසුවිල් හි දෙමළ සිවිල් වැසියන් අට දෙනෙකු මරා දැමීම සම්බන්ධයෙන් හමුදාවේ හිටපු කාර්ය මණ්ඩල සාර්ජන්ට් වරයෙකු වැරදිකරු කොට අනෙක් වූදිනියන් සිවු දෙනා නිදහස් කිරීම නව වර්ධනයකි. මෙය ගැටුම්වලට අදාළ උල්ලංඝනය කිරීම් පිළිබඳ දුර්ලභ නඩු විභාගයක් වන අතර ගොඩගැසී ඇති සහ විභාග කිරීමේ විවිධ අවස්ථාවල පවතින මෙවැනි නඩු ගණනාවක් පිළිබඳ සිහිපත් කිරීමක් ද වේ. මේ ගැන ප්‍රසාදය⁷ පළ කරන අතරම මෙම සිද්ධිය ශ්‍රී ලංකාවේ අධිකරණ පද්ධතියේ පවතින ක්‍රමානුකූල ප්‍රමාදවීමේ ගැටළුව ඉස්මතු කරවයි.

68. 2006 ජනවාරියේ දී ත්‍රිකුණාමලය වෙරළේ දී ශිෂ්‍යයන් පස් දෙනෙකු සහ 2006 අගෝස්තු මාසයේ දී මූතුර් හි ACF (Action Contre La Faim) මානුෂීය සේවකයන් 17 ක් මරා දැමීම සම්බන්ධයෙන් විමර්ශන කටයුතු ආණ්ඩුව තීව්‍ර කළ ද දැනට විදේශ ගතව සිටින සාක්ෂිකරුවන් කැඳවීමේ හෝ සම්මුඛ සාකච්ඡා කිරීමේ දුෂ්කරතාවය මතු කර ඇත. මෙම සිද්ධීන්වලින් පෙනීයනු ලබන්නේ දේශීය ක්‍රියාවලියක් ගැන සාක්ෂිකරුවන්ගේ විශ්වාසයක් නොමැතිවීම සහ සාක්ෂිකරුවන් ආරක්ෂා කිරීමක් නොමැතිවීමේ අවසානාවන්ත තත්වයයි.

69. තනතුරු භාර ගැනීමෙන් පසු සති කිපයක් ඇතුළත නව ආණ්ඩුවේ ඇමතිවරු මානව අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් පිළිබඳව ප්‍රකට සිද්ධීන් ගැන නැවතත් විමර්ශන අරඹන බවට ප්‍රසිද්ධ ප්‍රකාශ කළහ. 2006 නොවැම්බර් මාසයේ දී දෙමළ සන්ධානයේ මංත්‍රීවරයෙකු වන නඩරාජා රවීරාජ් ඝාතනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් නාවික හමුදාවේ භටයන් තිදෙනෙකු සහ හිටපු පොලිස් නිලධාරියෙකු අත් අඩංගුවට ගෙන ඇති අතර අවශ්‍ය කරන සිවු වැනි සැකකරු රටින් පිටව ඇති නිසා සොයා ගැනීමට උත්සාහ දරන බව පවසයි.

70. 2015 අගෝස්තු මාසයේ දී පාර්ලිමේන්තු ඡන්ද විමසීමට ආසන්නයේ ජනමාධ්‍යවේදියෙකු සහ කාටුන් ශිල්පියෙකු වූ ප්‍රශීන් එක්තැලිගොඩ අතුරුදහන් කිරීම සම්බන්ධයෙන් ලුතිනන් කර්නල්වරු දෙනෙකු ඇතුළත් හමුදා නිලධාරීන් කීප දෙනෙකු සහ එල්ටීටීඊයේ හිටපු කාර්ය ධරයන් දෙදෙනෙකු අත් අඩංගුවට ගත් බව පොලිසියෙන් ප්‍රකාශ කෙරිණි.⁸ රාජ්‍ය මාධ්‍ය වාර්තා කරන ආකාරයට 2010 ජනවාරි 24 දින පැහැර ගැනීමෙන් පසුව එක්තැලිගොඩ උතුරු මැද පළාතේ ගිරිතලේ හමුදා කඳවුරට ගෙන ගොස් ඇත⁹.

71. මෙම වර්ධනයන් බෙහෙවින් අගය කළ යුතු අතර මෙම සිද්ධීන් ගැන දක්වන උනන්දුව දිගටම පවත්වා ගෙන යා යුතුය. එය දැනට උසාවි ඉදිරියේ ගොඩ ගැසී ඇති වෙනත් බොහෝ අපරාධ සිද්ධීන් දක්වා පුළුල් කළ යුතුය. මෙවැනි උද්වේගයන් මානව අයිතිවාසිකම් කවුන්සලයේ සැසි පටන් ගැනීමට පෙර දක්නට ලැබුණ ද ඉන් පසුව ඒවා ඇත හිටි බව මහ කොමසාරිස් සිහිපත් කරයි.

C. සමූහ මිනිවලවල්.

72. මානව අයිතිවාසිකම් මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය කලින් නිකුත් කරන ලද වාර්තාවලින් රටේ විවිධ ප්‍රදේශවලින් සොයා ගන්නා ලද සමූහ මිනිවලවල් ගැන පැවැත්වෙන විමර්ශන පිළිබඳව අවධානය යොමු කර ඇත. 2015 වසරේ ඇති වර්ධනයක් වන්නේ මාතලේ සහ මන්නාරමේ මිනිවලවල් පිළිබඳව කෙරෙන විමර්ශනයෙන් මතු කෙරෙන අධිකරණ වෛද්‍ය අභියෝග සහ සාක්ෂි වෙනස් කිරීමට ඇති ඉඩ ප්‍රස්ථාය.

73. මෑත වසරවල, කලින් ගැටුම් පැවති ප්‍රදේශවලින් තවත් බොහෝ මිනිවලවල් සොයා ගෙන ඇති අතර ඒවා බොහෝ විට ගැටුමේ අවසාන අදියරේ ශේල් වෙඩි ප්‍රහාරවලින් මිය ගිය අයගේය. මින් දේශීය හැකියාව වැඩි කිරීමේ සහ වොහාරික වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ විශේෂයෙන්ම වොහාරික වෛද්‍ය මානව විද්‍යාව සහ පුරා විද්‍යාව වැනි ක්ෂේත්‍රයන්හි අන්තර්ජාතික තාක්ෂණ ආධාරවල තීරණාත්මක අවශ්‍යතාවය කුචගන්වයි. එම ස්ථාන සංරක්ෂණය තහවුරු කිරීම සහ විමර්ශනය අනාගත අපරාධ විමර්ශනයකට සහ අතුරුදහන් වුවත් හඳුනා ගැනීමේ දී එම පවුල්වලට අතිශයෙන් වැදගත්ය.

VII. අනාගතය දෙස බැලීම

74. නව ආණ්ඩුව වගවීමේ ගැටලු “රටේ නෛතික රාමුව” තුළ විසඳීමට පොරොන්දු වී ඇත.¹⁰ විවාදය වැඩියෙන්ම යොමුව ඇත්තේ එය දේශීය, අන්තර්ජාතික හෝ නැතිනම් ඒ දෙකේම සංකලණයක් (hybrid) ද යනාදි වශයෙන් මෙය සාක්ෂාත් කරගත හැක්කේ කුමන වර්ගයේ යාන්ත්‍රණයකටද යන්න ගැනය. එහෙත් මානව අයිතිවාසිකම් කවුන්සලයේ අංක 25/1 යෝජනාවෙන් අවධාරණය කරන ආකාරයට අවශ්‍ය වන්නේ පුද්ගල අභිචෝදනා, වන්දි ගෙවීම්, සත්‍ය සොයා ගැනීම, ආයතනික ප්‍රතිසංස්කරණ සහ රාජ්‍ය සේවකයන් සහ නිලධාරීන් පරීක්ෂා කිරීම ඇතුළත් “අධිකරණ සහ අධිකරණ නොවන පුළුල් පරාශයක් ඇතුළත් වන සංක්‍රාමීය යුක්තියට පුළුල්ව පිවිසීමකි”.

75. විශේෂයෙන්ම සමහර දේශපාලන පක්ෂ සහ හමුදාවේ සහ සමාජයේ සමහර කොටස් දැඩිව විරෝධය දක්වන පසුබිමක් තුළ දේශීය ක්‍රියාවලියක් තුළින් වගවීම සෙවීමට නව ආණ්ඩුවේ ඇති කැපවීම අගය කළ යුතුය. එහෙත් අවාසනාවන්ත යථාර්ථය වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ අපරාධ යුක්ති පද්ධතිය තවමත් කොමිටියෙන් ඉදිරිපත් කෙරෙන චෝදනා හෝ මානව අයිතිවාසිකම් කවුන්සලයෙන්¹¹ ඉල්ලා ඇති ආකාරයට එවැනි උල්ලංඝනය කිරීම් පිළිබඳව වගකිව යුතු අයගේ වගවීම හෙළි කර ගැනීමට “ස්වාධීන සහ විශ්වාසය කළ හැකි විමර්ශනයක්” පැවැත්වීමට සූදානමක් හෝ හැකියාවක් නැත යන්නයි.

76. පළමුව ඉතාමත් වැදගත්වන්නේ විශේෂයෙන්ම පලිගැනීමේ තර්ජන ඉතා ඉහළ මට්ටමක පවතින තත්වයක් යටතේ වින්දිතයන් සහ සාක්ෂිකරුවන් ආරක්ෂා කිරීමේ කිසියම් විශ්වාසදායී පද්ධතියක් නොමැතිවීමය. 2015 පෙරවාරි මාසයේ දී ආණ්ඩුව දිගු කලක් තිස්සේ පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කොට සම්මත කර නොතිබූ වින්දිතයන් සහ සාක්ෂිකරුවන් ආරක්ෂා කිරීමේ පනත සම්මත කළ නමුත් මෙතෙක් එය ක්‍රියාත්මක කිරීමට නිශ්චිත පියවර ගෙන නැත. මානව අයිතිවාසිකම් මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය නව පද්ධතියේ ස්වාධීනත්වය සහ කාර්යක්ෂමතාවයට බාධා විය හැකි නොයෙකුත් අඩුපාඩු කලින් පෙන්වා දී තිබිණ. නව සාක්ෂිකරුවන් ආරක්ෂා කිරීමේ අධිකාරියට කෙරෙන පත්වීම්වල අවංකත්වය, මෙම සේවාවට පත් කෙරෙන පොලිස් නිලධාරීන් පරීක්ෂා කර තෝරා ගන්නා ආකාරය සහ මෙම බරපතළ කාර්යයට වෙන් කරන සම්පත් මත බොහෝ දේ රැඳෙනු ඇත.

77. දෙවැනිව මෙවැනි මහා පරිමාණයේ අන්තර්ජාතික අපරාධ ගැන කටයුතු කිරීමට ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය නීති රාමුව ප්‍රමාණවත් නොවීමය. ශ්‍රී ලංකාව මූලික ගිවිසුම් කීපයක් තවමත් පිළිගෙන නැත. ඒ ජීනීවා සන්ධානයේ අතිරේක මූලපත්‍ර විශේෂයෙන්ම අතිරේක මූලපත්‍ර II බලහත්කාර අතුරුදහන් කිරීම්වලින් සියලු පුද්ගලයන් ආරක්ෂා කිරීම පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සන්ධානය සහ අන්තර්ජාතික අපරාධ අධිකරණයේ රෝම ව්‍යවස්ථාව යි. බලහත්කාරයෙන්

අතුරුදහන් කිරීම් අපරාධ වශයෙන් දැක්වෙන නීති, යුද අපරාධ, මානව වර්ගයාට එරෙහි අපරාධ හෝ ජන සංහාර පිළිබඳ නීති පනවා නැත. එහි නීති රාමුවට විවිධ ආකාරයේ ආධිනතා විශේෂයෙන්ම අණ හා උසස් නිලධාරීන්ගේ වගකීම අනුව පුද්ගලයන්ට චෝදනා ඉදිරිපත් කිරීමේ ප්‍රතිපාදන ඇතුළත්ව නැත.

78. අතීතයේ දී ශ්‍රී ලංකාව ගැටුම් ආශ්‍රිත සිද්ධීන් ගැන අභිචෝදනා ඉදිරිපත් කළ විට එය පදනම් වූයේ මිනී මැරුම් වැනි සාමාන්‍ය අපරාධ නීතියට ගැණෙන වැරදි මතය. මෙය අපරාධයේ බරපතලකම, එහි අන්තර්ජාතික ස්වභාවය පිළිගැනීමට අපොහොසත් වන අතර වින්දිතයාට සිදුව ඇති හානිය නිසි පරිදි පිළිගැනීමක් සිදු නොවේ. ක්‍රමික අපරාධ විය හැකි සැලසුම් කළ හෝ සංවිධානය කළ හෝ අණ දුන් අයට අභිචෝදනා නොකෙරෙන නිසාත් වගකීමේ දාමය අනුගමනය නොකරන නිසාත් මෙය අභිචෝදනා කිරීමේ උපායමාර්ග බාධා කර දුර්වල කරයි.

79. විමර්ෂන කමිටුව විස්තර කෙරෙන ආකාරයේ මහා පරිමාණයේ අපරාධ සඳහා ඵලදායී අභිචෝදන උපාය මාර්ග වන්නේ ඒවායේ ක්‍රමික ස්වභාවය සහ එහි සැලසුම්කරුවන් සහ සංවිධායකයන් කෙරේ අවධානය යොමු කිරීමය.¹² මෙවැනි “ක්‍රමික අපරාධ” පිළිබඳ පිටුපස ඇති පූර්ව නිගමනය වන්නේ සාමාන්‍යයෙන් එහි පරිමාණය නිසාම ඒවා සිදු කිරීමට කිසියම් මට්ටමක සංවිධානයක අවශ්‍යතාවයයි. ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින ආකාරයේ සංකීර්ණ නීති පද්ධතියක පවා, එය සාමාන්‍ය අපරාධ පිළිබඳව ක්‍රියා කිරීමට මනාව ගැළපුන ද ක්‍රමික අපරාධ කාර්යක්ෂමව නිරාකරණය කිරීමට සහ එහි වින්දිතයන්ට ඵලදායී ප්‍රතිකර්මයක් ගෙන දීමට හැකියාව නොමැති විය හැකිය. අපරාධ යුක්ති පද්ධතිය දේශපාලන, ආරක්ෂක සහ හමුදා බලවතුන්ගේ මැදිහත්වීමට සහ බලපෑමට ලක්විය හැකි තත්වයක් පවතින වාතාවරණයක මෙම අභියෝගය වඩාත් විශාලය.

80. අධිකරණයෙන් වගවීමේ සහන ලබා ගැනීම සඳහා වින්දිතයන්ගේ අයිතිය තහවුරු කිරීමට එය සත්‍යය සෙවීම සහ හානිපූරණය ඇතුළත් පුළුල් සංක්‍රාමීය යුක්ති පියවර හා බැඳී තිබිය යුතුය. මේ සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ වගවීම පිළිබඳ කිසියම් ක්‍රියාවලියක් සන්නද්ධ ගැටුමේ අවසාන වසර කීපයට පමණක් නොව අඩුම වශයෙන් 1970 ගණන් ඇතට යන සන්නද්ධ ගැටුම් සහ කැරලිකාරිත්වය ඇතුළත් සම්පූර්ණ කාල පරිච්ඡේදයම පරීක්ෂා කළ යුතුය. ඉන් වගවීමේ පියවර දේශපාලන වුවමනාවන් අනුව මෙහෙයවීමට ඇති පෙළඹවීම මගහැරිය හැකිය.

81. සත්‍යය සෙවීමේ සහ වගවීමේ කිසියම් යාන්ත්‍රණයක් සැලසුම් කිරීම විශේෂයෙන්ම වින්දිතයන් සහ මවුන්ගේ පවුල් සමග අව්‍යාජ, දැනුවත් සහ සහභාගිත්ව උපදේශන ක්‍රියාවලියක් හරහා සිදු විය යුතුය. කිසියම් නව යාන්ත්‍රණයක් පත් කළ යුතු වන්නේ අවශ්‍ය ප්‍රතිඵල ගෙන දීමට පද්ධතියක් වශයෙන්ම අපොහොසත් වූ පරීක්ෂණ කොමිසන් සභා පනත යටතේ නොව අරමුණ නිශ්චිත නව ව්‍යවස්ථාවක් යටතේය.

82. තුන්වැනි අභියෝගය වන්නේ දශක ගණනාවක් පැවති හදිසි තත්වය, ගැටුම් හා දඬුවම් නොලැබ සිටීමෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ආරක්ෂක අංශ සහ අධිකරණ පද්ධතිය විකෘති වී සහ දූෂණ වී ඇති ප්‍රමාණයයි. මෙම වාර්තාවෙන් විමර්ශනය කෙරෙන බොහෝ සිද්ධීන්ගෙන් පැහැදිලි වන ආකාරයට වසර ගණනාවක් තිස්සේ අධිකරණයට විධායකයන් සිදු කෙරෙන දේශපාලන මැදිහත්වීම් සාමාන්‍ය පුරුද්දක් බවට පත්ව ඇත. නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුව සහ මානව හිමිකම් කොමිසම වැනි මූලික ආයතනවල ස්වාධීනත්වය සහ අවංකභාවය සැකයට ලක්ව ඇත.

83. ආරක්ෂක හමුදා, පොලිසිය සහ බුද්ධි අංශ පූර්ණ වශයෙන්ම දඬුවම් නොලැබ සිටීමේ තත්වයක් භුක්ති විඳින අතර සන්නද්ධ ගැටුම් අවසන් වීමෙන් පසුවද ආරක්ෂක හමුදා හට සංඛ්‍යාවේ අඩු කිරීමක් හෝ ප්‍රතිසංස්කරණයක් දැකීමට නැත. ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත (PTA) සහ මහජන ආරක්ෂක පනත තවමත් බලපවත්වයි. හමුදාව යුද්ධයෙන් පීඩාවට පත් උතුරු සහ නැගෙනහිර ප්‍රදේශවල මර්දනකාරී ලෙස පවතින අතර තවමත් පුද්ගලික ඉඩම් විශාල ප්‍රමාණයක් අත්පත් කර ගෙන වානිජ සහ ආර්ථික කටයුතු ව්‍යාප්ත කරමින් සිටී. ප්‍රදේශයේ ජනතාව සහ සිවිල් සමාජය සෝදිසියට සහ හිරිහැර කිරීම් වලට ලක්වේ.

84. පුළුල් ආයතනික සහ නීති ප්‍රතිසංස්කරණ නොමැතිව නැවත සිදු නොවීමක් ගැන කිසිදු සහතිකයක් නැත. නව පිටුවක් පෙරළීමටත් බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීම වැනි භාවිතා

අවසන් කිරීමටත් සපථ කළ ආණ්ඩු ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතිහාසයේ තිබුණ ද කණගාටුවට කරුණක් වන්නේ දඬුවම් නොලැබ සිටීම විසඳීමට හා එවැනි අපහරණ සිදුකළ ව්‍යුහයන් ගැඹුරින් මූලික ප්‍රධාන දැමීමට අපොහොසත්වීමෙන් අදහස් වන්නේ අවශ්‍ය විටක “සුදු වැන්” ක්‍රියාත්මක කරවීමේ හැකියාවයි.

85. මෙවැනි පසුබිමක ආණ්ඩුව විශ්වාසය රැඳවිය හැකි දේශීය වගවීමේ යාන්ත්‍රණයක් සාක්ෂාත් කර ගැනීම සහ ප්‍රතිසන්ධානය සාක්ෂාත් කර ගැනීම ගැන අපේක්ෂා කිරීමට පෙර මානව අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීමට සම්බන්ධයැයි සැක කෙරෙන ආරක්ෂක හමුදා නිලධාරීන් සහ රාජ්‍ය සේවකයන් එම නිල වලින් ඉවත් කිරීම සඳහා පූර්ණ පරීක්ෂා කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් ඇතුළුව ආරක්ෂක අංශයේ සහ අධිකරණ පද්ධතියේ මූලික ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කළ යුතුයැයි මහ කොමසාරිස් විශ්වාස කරයි.

VIII . අවසන් කිරීම සහ නිගමනය

86. OHCHR වාර්තාවට ඇතුළත් මානව අයිතිවාසිකම් මහ කොමසාරිස් කාර්යාලයේ විමර්ශනයට පාදක වන්නේ අතීතයේ ශ්‍රී ලංකාණ්ඩුව වඩාත් බරපතළ මානව අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් සහ අපරාධ ගැන වගවීම විසඳීමට අපොහොසත්වීම නිසාය. ආරක්ෂක හමුදා සහ ඔවුන්ට සම්බන්ධ සන්නද්ධ කණ්ඩායම් භුක්ති විඳින ලද දඬුවම් නොලැබ සිටීම අවසන් කිරීමට මෙන්ම එල්ටීටීඊයේ දැනට සිටින සාමාජිකයන් ගේ වගවීම සඳහාත් මෙවැනි උල්ලංඝනය කිරීම් සහ අපරාධ නැවත සිදුනොවීම සහතික කිරීම සඳහාත් දේශපාලන අධිෂ්ඨානයක් සහ දඩ උත්සාහයක් අවශ්‍යය.

87. මේ සම්බන්ධයෙන් නව ආණ්ඩුවේ කැපවීම අගය කළ යුතු වුවද ඒ සඳහා කැපවීමකින් ක්‍රියාත්මක වන බව ශ්‍රී ලාංකික සහ අන්තර්ජාතිකව විවේචනාත්මක බලා සිටින පිරිසකට ඒත්තු ගැන්විය යුතුය. ප්‍රසිද්ධ සිද්ධීන් කීපයක් ගැන නඩු පැවරීම ප්‍රමාණවත් නැත. ශ්‍රී ලංකාව නැවත වරක් එවැනි බියසුණු දේ සිදුවීම වැළැක්වීමට නම් දශක ගණනාවක් පුරා සියලුම ජන කොටස් පිඩාවට පත් කළ බරපතළ මානව අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් සහ අන්තර්ජාතික අපරාධ පිළිබඳ රටාව නිරාකරණය කළ යුතුය.

88. ශ්‍රී ලංකාවේ වගවීම සාක්ෂාත් කර ගැනීමට නම් දේශීය යාන්ත්‍රණයකට වඩා වැඩි දෙයක් අවශ්‍ය බව මහ කොමසාරිස් දිගටම විශ්වාස කරයි. ශ්‍රී ලංකාව අන්තර්ජාතික විනිශ්චයකරුවන්, අභිචෝදකයන්, නීතිඥයන් සහ විමර්ශකයන් අන්තර්ග්‍රහණය කළ ද්විත්ව විශේෂ උසාවි සාර්ථක වූ වෙනත් රටවල් උගත් පාඩම් වලින් සහ යහපත් භාවිතාවන්ගෙන් ඉගෙන ගත යුතුය. එවැනි යාන්ත්‍රණයක් අවශ්‍ය වන්නේ සියලුම ශ්‍රී ලාංකිකයන්ට, විශේෂයෙන්ම වින්දිතයන්ට ක්‍රියාවලියේ ස්වාධීනත්වය සහ අපක්ෂපාතී බව ගැන විශ්වාසය ඇති කිරීමටත්, ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින දඩ දේශපාලනීයකරණයවීම සහ පුළුල්ව පවතින බෙදීම් නිසාත්ය. එවැනි යාන්ත්‍රණයක් සැලසුම් කිරීමට උපදෙස් සහ තාක්ෂණ සහාය දිගටම ලබා දීමට මානව අයිතිවාසිකම් මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය සූදානම්ව සිටී.

89. මානව අයිතිවාසිකම් කවුන්සලයට ශ්‍රී ලංකාවේ වගවීම සහ ප්‍රතිසංධානයේ ප්‍රගතිය දිරිගැන්වීමේ තීරණාත්මකව වැදගත් භූමිකාවක් පවතින බවත් එය දිගටම ඉටු කළ යුතු බවත් මහ කොමසාරිස් විශ්වාස කරයි. මෙම ක්‍රියාවලිය දැන් නව අදියරකට යොමු වෙමින් පවතින නිසා, නිශ්චිත ප්‍රතිඵල නොවන්නේ නම් අන්තර්ජාතික මට්ටමේ තව දුරටත් පියවර ගැනීම අවශ්‍ය විය හැකි නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ වර්ධනයන් පිළිබඳව තම අධීක්ෂණය තව දුරටත් පවත්වා ගන්නා ලෙස ඔහු මණ්ඩලයේ සාමාජිකයන්ගෙන් ඉල්ලා සිටී.

90. මේ සමග ඇති ශ්‍රී ලංකා විමර්ශන කොමිටියේ වාර්තාවට සවිස්තරාත්මක නිර්දේශ මාලාවක් ඇතුළත්ව ඇත. (A/HRC/30/CRP-2) මහ කොමසාරිස් විශේෂයෙන්ම පහත සඳහන් නිර්දේශ අවධාරණය කරනු කැමැත්තේය.¹³

ශ්‍රී ලංකාණ්ඩුව

පොදු

91. මහ කොමසාරිස් ශ්‍රී ලංකාණ්ඩුවට පහත සඳහන් නිර්දේශ ඉදිරිපත් කරයි.

(a) සම්බන්ධීකරණය වූ සහ කාල සීමා නියම කරන ලද සැලැස්මක් ගොඩ නැගීමට ඉහළ මට්ටමේ විධායක කණ්ඩායමක් පිහිටුවීම සහ මෙම වාර්තාවේ සහ මානව අයිතිවාසිකම් මණ්ඩලයට මහ කොමසාරිස් ඉදිරිපත් කළ වාර්තා මෙන්ම උගත් පාඩම් සහ ප්‍රතිසන්ධාන කොමිසමේ අදාළ වැදගත් නිර්දේශ හා කලින් පැවති පරීක්ෂණ කොමිසම් සහා නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය අධීක්ෂණය කිරීම.

(b) මානව අයිතිවාසිකම් තත්වය අධීක්ෂණය කිරීමට සහ මහ කොමසාරිස්ගේ නිර්දේශ සහ මානව අයිතිවාසිකම් කවුන්සලයේ සියලු යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳව උපදෙස් දීමට හා තාක්ෂණ ආධාර ලබා දීමට සියලු පහසුකම් වලින් යුත් කාර්යාලයක් රට තුළ පිහිටුවීමට මානව අයිතිවාසිකම් මහ කොමසාරිස් කාර්යාලයට ආරාධනය කිරීම.

(c) මහ ජනතාව, වින්දිතයන් සහ සාක්ෂි ලබා දෙන කණ්ඩායම්, සිවිල් සමාජය හා අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන් සමග විශේෂයෙන්ම සත්‍යය සෙවීමේ සහ වගවීමේ යාන්ත්‍රණ ගැන, හානිපූරණය සහ සිහිපත් කරවීමේ සංක්‍රමීය යුක්තිය පිළිබඳව අව්‍යාජ උපදේශනයක් ඇරඹීම. මෙය ක්‍රියාවලියට දැනුවත්ව සහභාගිවීම තහවුරු කරන මහජන අධ්‍යාපන වැඩ සටහන් හා බැඳී තිබිය යුතුය.

(d) සත්‍යය, යුක්තිය, හානිපූරණය සහ නැවත සිදු නොවීම සහතික කිරීමේ විශේෂ සම්බන්ධීකාරක මෙම ක්‍රියාවලියේ දිගටම සම්බන්ධව සිටීමට සහ උපදෙස්දීම දිගටම පවත්වා ගැනීමට ආරාධනය කිරීම: මහ ලේකම් ගේ අදාළ විශේෂ නියෝජිතයන්ට විශේෂ ක්‍රියා පටිපාටි බලය දරන්නන්ට විශේෂයෙන්ම නඩු විභාගයෙන් තොරව මිනි මැරීම සහ වධ හිංසා පිළිබඳ විශේෂ නියෝජිතයන්ට විශේෂයෙන් විමර්ශනය කිරීමට ඉක්මණින්ම රටට පැමිණීමට ආරාධනය කිරීම.¹⁴

ආයතනික ප්‍රතිසංශෝධන

(e) ව්‍යවස්ථාදායක සභාව හරහා ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසමට සුදුසුකම් ලත්, උපරිම ස්වාධීනත්වයෙන් සහ අවංක භාවයෙන් යුත් නව සාමාජිකයන් පත් කිරීම සහ කොමිසමේ ස්වාධීනත්වය ශක්තිමත් කිරීමට සහ අධිකරණයට නඩු යොමු කිරීමට හැකියාව ලබා දෙන ආකාරයට නීති පුනරීක්ෂණය කිරීම.

(f) වධ හිංසා පැමිණවීම, දූෂණය, ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ අනෙකුත් මානව අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් තහනම් බවටත් ඒවාට සෘජුව හෝ අණ දීමෙන් හෝ උසස් නිලධාරීන් විමෙන් වගකිව යුතු අය විමර්ශනය කර දඬුවම් කරන බවට පැහැදිලි, ප්‍රසිද්ධ සහ නිරවුල් උපදෙස් හමුදා සහ ආරක්ෂක බලකා සියල්ලට නිකුත් කිරීම. මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂකයන්ට එරෙහිව කෙරෙන සියලු සෝදිසි, හිරිහැර සහ පලිගැනීම් නතර කිරීමට නියම කිරීම.

(g) මානව අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනයට සම්බන්ධයැයි විශ්වාස කිරීමට සාධාරණ හේතු පවතින හමුදා සහ ආරක්ෂක බලකා නිලධාරීන් සහ වෙනත් රාජ්‍ය නිලධාරීන් එම තනතුරුවලින් ඉවත් කිරීමට නිසි ක්‍රියා පටිපාටියට අනුකූලව පූර්ණව පරීක්ෂා කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් ගොඩ නැගීම.

(h) හමුදාව අත්පත් කර ගෙන ඇති පුද්ගලික ඉඩම් ආපසු දීම ප්‍රමුඛතා ගත කිරීම සහ හමුදාව සිවිල් වැඩ කටයුතුවල යෙදීම අවසන් කිරීම.

(i) දේශපාලන පක්ෂ සමග සම්බන්ධිත කණ්ඩායම් හැඳින් ගෙන ඔවුන් නිරායුධ කිරීමට, ආරක්ෂක හමුදා, බුද්ධි සේවා සහ අනෙකුත් රාජ්‍ය ආයතන සමග ඇති ඔවුන්ගේ සම්බන්ධතා කපා හැරීමට වහාම පියවර ගැනීම.

(j) ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත සහ එහි රෙගුලාසි සහ මහජන ආරක්ෂක පනත අහෝසි කිරීමේ අරමුණෙන් සහ අන්තර්ජාතික නීතියට පූර්ණව අනුකූල වන සේ නව ජාතික ආරක්ෂක රාමුවක් සකස් කිරීම සඳහා ඒවා ඉහළ මට්ටමෙන් පුනරීක්ෂණය කිරීම ඇරඹීම.

යුක්තිය

(k) අන්තර්ජාතික ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල වන ආකාරයට සාක්ෂිකරුවන් ආරක්ෂා කිරීමේ වැඩ සටහන්වල ස්වාධීනත්වය සහ කාර්යක්ෂමතාවය වඩාත් හොඳින් ආරක්ෂා කිරීමේ ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් කිරීමේ අදහසින් වින්දිතයන් සහ සාක්ෂිකරුවන් ආරක්ෂා කිරීමේ පනත පුනරීක්ෂණය කිරීම: සාක්ෂිකරුවන් ආරක්ෂා කිරීමේ අධිකාරියට පත් කරන අයගේ ස්වාධීනත්වය සහ අවංක භාවය තහවුරු කිරීම සහ මෙම වැඩ සටහනට අනුයුක්ත කරන පොලිස් නිලධාරීන් පූර්ණ ලෙස පරීක්ෂා කිරීම: සාක්ෂිකරුවන් ආරක්ෂා කිරීමේ වැඩ සටහනට ප්‍රමාණවත් සම්පත් ලබා දීම.

(l) බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීම්වලින් සියලු පුද්ගලයන් ආරක්ෂා කිරීම පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සන්ධානය, ජිනීවා සන්ධානයේ අතිරේක මූල පත්‍රය සහ අන්තර්ජාතික අපරාධ අධිකරණයේ රෝම ව්‍යවස්ථාව අත්සන් කිරීම:

(m) නීති සීමා කිරීම්වලින් තොරව යුද අපරාධ, මානව වර්ගයාට එරෙහි අපරාධ, ජන සංහාර සහ බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීම් අපරාධ ලෙස දැක්වීමට ව්‍යවස්ථා පැනවීම. විශේෂයෙන්ම අණ සහ උසස් නිලධාරී වගකීම ඇතුළත්ව අපරාධ ආධීනතාවයේ විවිධ මාදිලි නීති ගත කිරීම.

(n) යුද අපරාධ හා මානව වර්ගයාට එරෙහි අපරාධ විභාග කිරීමේ මැන්ඩේට් බලය සහිත, ඊටම ස්වාධීන වූ විමර්ශන කිරීමේ සහ අභිචෝදනා ඉදිරිපත් කිරීමේ ආයතන, විත්ති කාර්යාල සහ සාක්ෂිකරුවන් සහ වින්දිතයන් ආරක්ෂා කිරීමේ වැඩ සටහන් සහ වගකිව යුතු අය කඩිනමෙන් සහ කාර්යක්ෂමව විනිශ්චය කිරීමට හැකි කරවීම සඳහා සම්පත් සහිත අන්තර්ජාතික විනිශ්චයකරුවන්, අභිචෝදකයන්, නීතිඥයන් සහ විමර්ශකයන් අන්තර්ග්‍රහණය කර ගත් තත් කාර්ය සඳහා ද්විත්ව විශේෂ උසාවියක් ස්ථාපනය කිරීමට විශේෂිත ව්‍යවස්ථාවක් සම්මත කිරීම.

(o) සියලු අපරාධ විමර්ශන, හඬයාස් කෝපුස් සහ බරපතළ මානව අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීම්වලට අදාළ මූලික අයිතිවාසිකම් පෙන්සම් මෙන්ම නිශ්චිත සිද්ධීන් හඳුනාගත් විමර්ශන කොමිසන් සභාවල සොයා ගැනීම් පිළිබඳ විස්තර රැස් කිරීම සහ ඒවා විශේෂ උසාවිය පිහිටුවීමෙන් පසුව එම සිද්ධීන් එම උසාවියට පැවරීම.

(p) අධිකරණයේ වෛහාරික හැකියාව ශක්තිමත් කිරීම සහ එහි ඩී ඇන් ඒ පරීක්ෂණ, වෛහාරික මානව විද්‍යාව සහ පුරාවිද්‍යාව සඳහා ප්‍රමාණවත් සම්පත් පවතින බව සහතික කිරීම.

(q) ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත යටතේ රඳවා ගෙන ඇති සියලුම රැඳවියන්ගේ නඩු පුනරීක්ෂණය කිරීම සහ ඔවුන් නිදහස් කිරීම හෝ ඔවුන්ට එරෙහිව වහාම නඩු පැවරීම. ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත යටතේ දඬුවම් ලැබ සිටින අයගේ විශේෂයෙන්ම වධ හිංසා පැමිණවීමෙන් ලබා ගත් පාපෝච්චාරණ අනුව දඬුවම් නියම වී සිටින අයගේ නඩු පුනරීක්ෂණය කිරීම.

සත්‍යය/ දැන ගැනීමේ අයිතිය

(r) දැනට පවතින අතුරුදහන් පුද්ගලයන් පිළිබඳ ජනාධිපති කොමිසම් සභාව අතහැර කොට එම පැමිණිලි අතුරුදහන් වූවන්ගේ පවුල් සමග සාකච්ඡා කිරීමෙන් පසුව පත් කෙරෙන විශ්වාස සහ ස්වාධීන ආයතනයකට පැවරීම.

(s) ස්වාධීනව තහවුරු කළ හැකි සහ ඥාතීන්ට රඳවා ගෙන ඇති තම පවුලේ සාමාජිකයන් රඳවා සිටින ස්ථානය පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගත හැකි මධ්‍යම දත්ත බැංකුවක් පිහිටුවීම සහ සියලුම රැඳවුම් මධ්‍යස්ථාන පිළිබඳ ලැයිස්තුවක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම.

(t) මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳව ඇති නොයෙකුත් කොමිසම් පරීක්ෂණ, අතුරුදහන් පුද්ගලයන් පිළිබඳ ජනාධිපති කොමිසම සහ සිවිල් ජනතාවට සිදු වූ අනතුරු පිළිබඳ හමුදා අධිකරණය ඇතුළු ප්‍රකාශයට පත් නොකළ සියලු වාර්තා ප්‍රකාශ කිරීම.

(u) රාජ්‍ය හෝ පෞද්ගලික ආයතන මගින් පවත්වා ගෙන එන මානව අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීම වලට අදාළ පවතින සියලු වාර්තා සහ ලිපි ලේඛන සංරක්ෂණය කිරීම සඳහා පුළුල් සැලැස්මක්/යාන්ත්‍රණයක් ගොඩ නැගීම.

හානිපූරණය.

(v) ස්ත්‍රීන්ගේ සහ ළමයින්ගේ විශේෂිත අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගෙන ජාතික හානිපූරණ ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීම සහ ඊට රාජ්‍ය අයවැයෙන් ප්‍රමාණවත් ප්‍රතිපාදන වෙන් කිරීම.

(w) වින්දිතයන් සඳහා මනෝසමාජ ආධාර ලබා දීමේ වැඩ සටහන් ශක්තිමත් කිරීම.

එක්සත් ජාතීන්ගේ පද්ධතිය සහ සාමාජික රටවලට

92. මහ කොමකාරිස් එක්සත් ජාතීන්ට සඵ සාමාජික රටවලට කරන නිර්දේශ

(a) අන්තර්ජාතික ප්‍රමිතීන්ට ගැලපෙන්නේ නම් සංක්‍රාමීය යුක්ති යාන්ත්‍රණයක් සකස් කිරීම සඳහා තාක්ෂණ සහ මූල්‍ය ආධාර ලබාදීම: ශ්‍රී ලංකාවේ සංක්‍රාන්ති යුක්ති ක්‍රියාවලියක් සඳහා නිශ්චිතව අවධාරණය යොමු වූ සහ එකඟ වූ වැඩ පිළිවෙළ තහවුරු කිරීමට ප්‍රදානක රටවල් අතර සම්බන්ධීකරණ යාන්ත්‍රණයක් පිහිටුවීම

(b) සාම සාධනය, හමුදා හුවමාරු සහ පුහුණු වැඩ සටහන් සඳහා තෝරා ගන්නා ශ්‍රී ලංකාවේ පොලිස් සහ හමුදා නිලධාරීන් පිළිබඳව දැඩි පරීක්ෂණ ක්‍රියා පටිපාටියක් යොදා ගැනීම.

(c) හැකි අවස්ථාවල විශේෂයෙන්ම විශ්ව අධිකරණය යටතේ වධ හිංසා, යුද අපරාධ සහ මානව වර්ගයට එරෙහි අපරාධ වැනි උල්ලංඝනය කිරීම් ගැන වගකිව යුතු අය විමර්ශනය කිරීම සහ ඔවුන්ට එරෙහිව අභිචෝදනා ඉදිරිපත් කිරීම.

(d) තව දුරටත් අපහරණයට ලක් නොවීම, විශේෂයෙන්ම වධ හිංසා සහ ප්‍රවණ්ඩත්වයට ලක් නොවීම සහතික කිරීමට ප්‍රමාණවත් නැවත ඇති නොවීම පිළිබඳව සහතිකයක් ලැබෙන තෙක් වධ හිංසා සහ අනෙකුත් මානව අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් වලට ලක් වූ දෙමළ ජනතාව සඳහා (Non- refoulement) ප්‍රතිපත්තියක් තහවුරු කිරීම.

(e) මානව අයිතිවාසිකම් කවුන්සලය හරහා වගවීම සහ ප්‍රතිසන්ධානය කෙරේ ඇති මානව අයිතිවාසිකම් වර්ධනයන් සහ ප්‍රගතිය ගැන කෙරෙන අධීක්ෂණය දිගටම පවත්වා ගැනීම:

ප්‍රමාණවත් ප්‍රගතියක් නොවන්නේනම් අන්තර්ජාතික අපරාධ පිළිබඳ වගවීම තහවුරු කිරීම සඳහා තව දුරටත් අන්තර්ජාතික පියවර ගැනීමට මානව අයිතිවාසිකම් කවුන්සලය සලකා බැලිය යුතුය.

Non-refoulement යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ වධ හිංසාවට ලක් වූ සැබෑ වින්දිතයෙක් ඔහු/ඇය වධ හිංසාවට ලක් කළ තැනැත්තාට ආපසු ලබා දීම තහනම් කෙරෙන අන්තර්ජාතික නීතියේ මූලධර්මයකි. වධ හිංසාවට ලක් කළ තැනැත්තා යනුවෙන් සාමාන්‍යයෙන් අදහස් කරන්නේ රාජ්‍ය පාර්ශ්වයකි.

පාද සටහන්:

* ප්‍රමාද වී ඉදිරිපත් කිරීම.ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව අයිතිවාසිකම් පිළිඳ මහ කොමසාරිස් කාර්යාලයේ විමර්ශනයේ සවිස්තර සොයා ගැනීම් සඳහා A/HRC/30/CRP 2 බලන්න.

1. ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් සහ ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශයේ සංගණන සහ සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ 2012/13 ගෘහස්ථ ආදායම් සහ වියදම් සමීක්ෂනයේ අතුරු වාර්තාව.

2. Freedom from Torture "Tainted Peace Torture in Sri Lanka since May 2009" August 2015

3. මුස්ලිම් මහ ලේකම් කාර්යාලය (<http://secretariatformuslims.org>)

4. ජාතික ක්‍රිස්තියානි එවැන්ජලික සන්ධානය. සිද්ධි වාර්තාව (<http://incesl.org/category/incident-reports/>)

5. 2014 දී කොමිසම් සභාවෙන් ආවරණය වන කාල පරිච්ඡේදය 1990 ජුනි 1 සිට 1983 ජනවාරි 1 දක්වා දීර්ඝ කරන ලදී.

6. මෙම සිද්ධියේ දී මරණ දඬුවම නියම කිරීම සම්බන්ධයෙන් සහ නිල නොවන මරණ දඬුවම අහෝසි කළ රටක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමාන තත්වය ගැන මහ කොමසාරිස් සිය විරුද්ධත්වය සටහන් කෙළේය.

7. ආණ්ඩුව සඳහන් කරන ආකාරයට ACF සිද්ධියේ දී අපරාධ පරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව 2015 ජනවාරි සිට හමුදා නිලධාරීන් 18 කගේ ප්‍රකාශ සටහන් කර ඇති අතර තවත් 22 ක් සමග සම්මුඛ සාකච්ඡා කිරීමට නියමිතය. ප්‍රංශයේ ජීවත්වන ප්‍රධාන සාක්ෂිකරුවන් දෙදෙනෙකුගෙන් ද සාක්ෂි සටහන් කර ගැනීමට නියමිතය. ත්‍රිකුණාමලය සිද්ධියේ දී සාක්ෂිකරුවන් 25 කගේ සාක්ෂි සටහන් උසාවියට ඉදිරිපත් කර ඇති අතර විදේශවල ජීවත් වන තවත් අට දෙනෙකුගේ සාක්ෂි සටහන් කර ගැනීමට දෙපාර්තමේන්තුව අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම නඩුවේ ඊළඟ විභාගය 2015 දෙසැම්බර් 7 පැවැත්වීමට නියමිතය.

8. CID arrests four army officers" Daily News 25 August 2015

9. Sgt. Major Confesses to grilling of Ekneligoda" Daily News, 11 August 2015

10 යහපාලනය සඳහා වූ එක්සත් ජාතික පෙරමුණේ මැතිවරණ ප්‍රකාශනය බලන්න. <https://www.colombotelegraph.com/wp-content/uploads/2015/08/election=held-LAA.xls-pdf>

11 A/HRC/30/CRP.2.

12 Ibid

13. A/HRC/30/CRP.2. බලන්න.

14. A/HRC/30/CRP.2. p.248 recommendations